

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám.
Megjelenik mindennap, hétfőn és Ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, szombat, július 16-án.

195. szám.

Agrárius felvonulás.

Fölállottak szabályos csatasorba, miután előbb meghatározták a stratégiai felvonulás tervét, rendjét. És meg is kezdődött rögtön a harcz; szellemesen, előkelő modorban, sőt némi sikerrel is. Csak az a kérdés, hogy ki ellen küzdöttek?

Elsőnek a diplomata szólott: gróf Károlyi Sándor, aki beszédje végén az egyensúly kedvéért erősen megnyomta a szót, hogy — ha rákerül a sor — tudunk mi segíteni a mezőgazdaság baján, vasuttal, hajóval, kiviteli praemiummal. Aztán megnyilatkozott a vidék: Emődy József, csudálatraméltó őszinteséggel: a vidéknek — nyilván úgy gondolták — illik az enfant terrible szerepe. S végezetül megnyilatkozott gróf Dessewffy Aurél, aki a háta mögött álló hatalmas testület tekintélyét is előszólitotta; ő sem diplomatizált, de igyekezett teljes objektivitással bebizonyítani, hogy — mit? Azt, hogy merénylet készül az ipar érdekében Magyarország gazdája ellen.

De uram isten, ki ellen történt ez a felvonulás, ki akarja tönkretenni a magyar mezőgazdaságot?

Arra készül talán a kormány, hogy mindenáron tönkre tegye a vámterület közösségét? Arra készül talán, hogy mindenáron megcsinálja az önálló vámterületet? Ott van száz meg száz nyilatkozata, hogy nem tekinti önczélnek se az egyiket, se a másikat, hogy csak akkor gondol az önálló vámterületre, ha rákényszerítik, ha nincs más megoldás. Sőt van még egyéb is. Azok a függetlenségi

támadások, hogy a kormány minden áron ki akarja játszani az országnak az önálló vámterülethez való jogát. Igaz, hogy általában ez a támadás, de az meg épen nem lehet igaz, hogy minden jogos és jogtalan uton törekszik a külön vámterületre is és a közös vámterületre is.

Sőt felvonult ma — alkalmasint önkéntelenül, csak a logika nyomása alatt — még egy másik támadó fél is az — ismeretlen ellenség ellen. Fölvonult pedig ama kérdés alakjában, hogy szabad-e leszállítanunk a kereskedelmi szerződésekben megkötött vámtételeket? Mert ha nekünk szabad, akkor Ausztria is leszállíthatja egyoldaluan az orosz buza vámját, például ötven krajczárra.

Szinte azt hihette ma az ember a sok védekezés után, amely a városházán a vám-ankéten elhangzott, hogy némely gonoszok arról tanácskoznak, vajjon kelle valami modern Bertalan-éjet rendezni a magyar gazdák kiirtására, avagy sem. Csakhogy a gonoszokat nem láttuk sehol. Hol van az ellenség? Ki az a titkos ellenfél?

A kormány, a szabadelvű párt bizonyára nem az. Azt pedig csak nem gondolták a védekezők, hogy valami jelentékeny szolgálatot tettek a közös vámtarifa ügyének és a szoros magyar alkotmányos közjogi felfogásnak, ha olyan látszatot keltenek, mintha sehogyse tudnánk megélni közös vámterület nélkül, mintha arról folya a vita, hogy a mezőgazdaság rovására, annak romjain teremtsünk magyar ipart.

Nem bocsátkozunk gazdasági fejte-

getésekbe, nem bíráljuk az argumentumokat. De azt bátran mondhatjuk, hogy a mezőgazdasági érdekek szóvivőinek mai szereplése nem volt épen módfelett szerencsés. Épen csak ők nem fogadták meg a közvélemény szavát, mely azt kívánta, hogy prudenter.

Bizonyos, hogy a mezőgazdaságnak óriás nagy érdekei fölött perdülnek a kockák s hogy az ipar csak nyerhet a hatalmas változáson. De nem vagyunk még ott, ahol azt kell mondani: jam proximus ardet Ucalegon.

Kétségtelen az is, hogy férfias dolog az őszinteség, de nem az ellenség színe előtt. Mert Ausztriában a cautelákat, a segítő eszközök felsorolását senki sem fogja meghallani, azt ellenben mindenki kiérzi majd, hogy Magyarországon az agráriusok félreverték a harangokat, nehogy az önálló vámterület jégesője érje az országot.

Mi voltunk s vagyunk ma is azok, akik azt hangoztatjuk, hogy — amíg a higgadt közgazdasági megfontolás lehetséges — szinte kizáróan a mezőgazdaság érdekeit kell számításba venni annak a kérdésnek az eldöntésénél, hogy akarjuk-e az önálló vámterületet. Nagyon sokan vannak a mezőgazdasági érdekek körök jogosult képviselői között, akik nálunknál aránytalanul rózsásabbnak látják a gazdák szituációját önálló vámterület esetén, mint mi. És tökéletesen értenők a mai agrárius szónokok eljárását, ha Ausztriával rendben lenne már az alku és arról lenne szó, hogy Magyarországon valami factiosus ellenzék ipari érdekből vagy vakságtól megverve min-

A muzsikus Jankó.

Irta: Sienkiewicz Henrik.

Gyöngén, teljesen erőtellenül jött a világra. A beteg anya ágya köré csoportosult komaasszonyok meg ismerősök ugyancsak rázták a fejüket, a fiút is, meg az anyát illetőleg is. A kovácsné, aki valamennyiük között a legokosabb volt, elkezdte a beteget a maga módja szerint vigasztalni.

— Várj csak egy kicsit — mondta — majd meggyújtok egy szentelt gyertyát, mert bizony nektek már beharangoztak. Készülődj szépen a másik világra, de ne nagyon gyorsan. Még el kell ssalasztani valakit a papért, hogy az Urnál könyörögjön hüneid megbocsátásáért.

— Bah! — mondta a másik — a gyereket tüstént meg kellene keresztelni, mert az bizony meg nem várja, míg a pap ideér. Megeshetnék, hogy megkereszteletlen halna meg és örökké itt kísértene közöttünk.

E szavak után meggyújtott egy szentelt gyertyát, fölvette a gyereket és úgy meglocsolta szentelt vízzel, hogy a csirkénél is gyöngébb istenteremtése majd megvakult belé. Azután így szólott:

— Megkereszteltek az atyának, fiúnak, szentlélek istennek nevében és a Jan névvel ruháztak föl. Most pedig, te keresztény lélek, térj vissza oda, a honnan jöttél. Amen!

A keresztény léleknek azonban semmi hajlandósága se volt a gyöngé testet elhagyni és Urához, akitől küldetett, visszatérni. Ellenkezőleg: olyan borzasztó kapálódzást és visítást vitt végbe, hogy az asszonyok keresztet vetettek magukra és szentül meg voltak róla győződve, hogy a gyermek bőre alatt valami macska rejtőzik.

Elküldtek a papért. A tisztelendő ur eljött, elvégezte a dolgát, aztán ajánlotta magát. A beteg pedig meggyógyult és egy hét múlva már eljárt mindennapi dolgai után.

A gyermek élete bizony csak czérnaszálon lógott, vagy, mint az ajtatosak mondják, csak az imádság tartotta benne a lelket. Azon a tavaszon azonban, amelyen négyesztendő lett, a kakuk elkialtotta magát "néhányszor a háztetőn, a mitől némi erőre kapott Jankó. Mindazonáltal tízéves koráig igen sokat betegeskedett.

Sovány és gyöngé maradt, a hasa puffadt volt, az arca beesett, lenszinű haja pedig lustán csüngött le a homlokára, mely alól két tiszta, csillogó szem tekintett a világba, mint valami végtelen messzeségbe. Télen a kályha mögött huzódott meg Jankó és folyton sirt, majd a hideg, majd meg az éhség miatt, mert az anyjának bizony sokszor nem volt mit a fazékba tenni.

Nyáron egy szál ingben futkosott az ut-

czán, derekán öv helyett egy fejkendő szélével átszorítva, a fején meg magaszotta nagy sárga szalmakalap éktelenkedett. Lenhaja itt is, ott is kikandikált a nagy kalap alól, a kis fejét pedig büszkén a magasban hordta, mint a madár. Az anyja, aki maga is úgy lakott odújában, mint a madár a fészkeben, — csak épen megtürve — nagyon szerette Jankót, mindazonáltal nem ritkán meg is verte. Nyolcz esztendő korában már juhászbojtár volt és mélabusan sompolygott a nyája után, vagy pedig, ha nem volt enivalója, az erdőben gombát szedgetett. Igazán csak Isten különös kegyelmének köszönheti, hogy föl nem falták a farkasok.

Nem volt épen okos fiu s ha valaki szólt hozzá, falusi szokás szerint a szájába dugta két ujját. Az emberek nem jósoltak neki hosszú életet és azt sem hitték, hogy valaha segítségére lehessen az anyjának, mivel a pásztorkodáson kívül minden egyéb munkához gyöngé volt. Isten a megmondhatója, hogyan lehetséges, de úgy volt, hogy Jankó egyesegyedül a zenét kedvelte. Minden zenehangra figyelt és minél nagyobb lett, annál inkább megerősödött a csengő-bongó muzsika szeretetében. Ha nyájával az erdőbe ment, vagy pajtásaival epret szedni járt, mindig üres kézzel jött vissza. Ilyenkor azt szokta mondani sípogó hangján:

— Oh, anyám, anyám! Milyen szépen játszottak az erdőben!

denáron meg akarná hiusítani a vám-szövetséget.

De az alku még nincs készen és nem is rajtunk mulik, hogy meglegyen. Hová jutunk, ha még nagy tulásokat is elkövetünk, csakhogy nagyon figyelmessé tegyük az ellenfelet a mi sebezhető oldalunkra? Nem is arról folyik a tanácskozás, hogy legyen-e önálló vámterület, hanem arról, hogy mi történjék, ha nem lehet elkerülni az önálló vámterületet. A vámtarifát tessék megvitatni, tessék új eszközöket kikutatni, amelyekkel kisebbitjük a válságot, amely a mi hitünk szerint is bekövetkezik a vámterület szétszakadásával.

Becsüljük a mai nap szónokaiban, hogy magukra vállalták az ő népszerűtlen szerepük ódiáját. De úgy tartjuk, hogy ezzel az ő Curtius-ugrásukkal nem fogják betölteni a Magyarország és Ausztria között tátongó gazdasági űrt. Hanem csak még nagyobbá tehetik azt. Ezt pedig aligha akarták.

Ha így akartak felvonulni, miért nem fogadták el gróf Zselénszky javaslatát, miért nem mondták el írásban a maguk sötét jóslásait. Akkor legalább csak a kormány tudott volna erről a felvonulásról és a miniszterium irattára, amely mélységesen tud hallgatni.

Akkor talán megköszönték volna a „gazdák“ a felvonulásukat, így semmi esetre sem.

POLITIKAI HIREK.

Latkóczy eskütétele. Latkóczy Imre volt belügyminiszteri államtitkár, a közigazgatási bíróság másodelnöke, ma délelőtt tíz órakor tette le hivatalos esküjét. Az eskütétel, mely teljes bírói ülés előtt történt, a közigazgatási bíróság nagy tanácsstermében folyt le, ahol dr. Wekerle Sándor elnöklése alatt valamennyi Budapesti idős közigazgatási bíró jelen volt és itt Farkas Zoltán titkár először a Latkóczy kinevezésére vonatkozó legfelsőbb leiratot, majd a miniszterelnök átíratát olvasta fel. Ezután megjelent a tanácssteremben Latkóczy és elmondotta hivatalos esküjét, melyet előtte Farkas Zoltán olvasott fel. Az eskü szavainak elhangzása után dr. Wekerle Sándor meleg

szavakban üdvözölte az új kartársát, mire Latkóczy köszönetet mondott és megígérte, hogy életét annak a nemes hivatásnak fogja szentelni, amelyet a közigazgatási bíróság oly nemes ambícióval tölt be. Az új másodelnök ezután elfoglalta hivatalát.

A gazdák és a magyar vámtarifa. A gazdák a köztelken értekezletet tartottak a gazdáknak a vám-értekezleten való állásfoglalása dolgában. Az értekezleten, melyen gróf Dessewffy Aurél elnökölt, egyhangulag érvényre jutott az a meggyőződés, hogy az értekezlet elé terjesztett munkálatnak csakis mint adatgyűjteménynek van értéke, mert az a külfölddel szemben alig, Ausztriával szemben pedig éppen nem érvényesíthető. Az a főkérdés is szóba került, miként rendezzük gazdasági viszonyainkat Ausztriával? Erre az értekezleten felszínre került felelet az, hogy ha szövetség nem lehet, akkor tarifális szerződésre van szükség, melynél az ország érdeke követeli, hogy a forgalom szabadsága lehető mértékben fentartassék. A mezőgazdaság megerősödése után következhetik csak az ipar fokozatos fejlesztése. Minden erőszakos szakítás azonban mindkét fél közgazdasági megkárosodásával járna. Az értekezleten kimondott ez irányelvek szolgálnak zsinórmértékül a mezőgazdasági érdekek képviselőinek felszólalásainál a most folyó szaktanácskozmányon.

A vitás tengerszem. E határkérdésre vonatkozólag ma a következőket írják nekünk: Az ügy tanulmányozására a két kormány tudvalevőleg egy-egy bírót küldött ki. A magyar részről kiküldött bíró, Vértessy Sándor, a budapesti királyi tábla elnöke, a nyár folyamán alkalmasint a helyszínen is fog a nehéz kérdéssel foglalkozni. A két bíró dönti el a vitát, ha pedig nem tudnának megegyezni, egy harmadikat küldenek ki elnökül és határozatukat felebbezni nem lehet. A magyar kormány azután törvényjavaslat alakjában fogja azt az országgyűlésnek beterjeszteni és szentesíttetni. Szepes vármegyében általános a meggyőződés, hogy határu a Bialka folyót fogják kijelölni a Nagy Halastóból való kifolyása mentében, Münnich Sándor ugyanis a vármegye, Poprad városa és a Horvát-Palochayak (most már Salamon-család) löcsei levéltárában tett kutatásai alapján már eddig is okiratokkal kimutatja, hogy az 1000 katasztrális holdnyi sziklából, legelőből és erdőterületből álló vitás terület, am-bár a XVIII. század óta határvillongás többször fordult elő, 1334 óta Magyarországhoz tartozik. Mint hagyomány szállott nemzedékről nemzedékre az a felfogás, hogy a Dunajecz és a Bialka folyó

az ország természetes határa. Babonyosodott az is, hogy a vitás területről hivatalos felmérések alapján készült térképek csak a XVIII. század második feléből ismeretesek és a magyar birtokosok háborítatlanul használták a területet sok éven át és fizették érte az adót magyar adóhivatalba. Végül még egyet: mikor 1877-ben egy ugyanezen peres területen elkövetett határsértés esete alkalmából Szepesmegye kiküldöttéi azt jelentették a belügyminiszternek, hogy a kérdéses terület felett tárgyalni nem érdemes, mert fontosabb állami érdekeket nem érint, a miniszter válaszában e henye felfogás felett megütöközését fejezte ki s aztán így folytatta: „Nem oszthatom a vármegye közönségének azon felfogását sem, mintha a szóban levő határkérdés fontosabb állami érdeket nem érintene. Egy ország területi épségének megóvása, habár csak egy talpalatnyi, teljesen hasznavehetetlen terület forogna is kérdésben, mindenkor az állam és kormányának feladatai közé tartozik...“ Mindezekből ítélve, nincs ok azt hinni, hogy a magyar kormány a határpör abban hagyása, vagy a vitás területről való lemondás mellett volna. Ilyen híresztelésekkel hiába próbálnak osztrák részről hangulatot csinálni.

A második nap.

(A vám-értekezlet.)

A közönség alig változott, mindössze egynehány ember hiányzik, ami — a tegnapi hangulat után — meglepő is egy kissé. Leginkább azt vették észre, hogy ma Wekerle nem jött el a városházára. A helyettese, Latkóczy Imre eskütételén volt a közigazgatási bíróságban.

A mai nap egyébként meglepetéssel kezdődött. Gróf Zselénszky Róbert azt javasolja, hogy írásban is meg lehessen adni a feleletet a kormány kérdéseire.

Mire való a javaslat? Ezt találgatták mindenfelé. Bizonyosan taktikai fogás az agráriusok részéről, így vélekedtek, mert az írásban sok mindent el lehet mondani, amit élő szóval, nagy teremben nem szívesen ad elő az ember, mert Bécsben rögtön megtudják.

Suttogtak arról is, hogy egy tegnap este tartott konventikulum határozta el Zselénszky javaslatát. Sőt arról is tud a hír, hogy mostanában gyakran tartanak ilyen összejöveteleket, melyeken afölött tanácskoztak, hogy nem lehetne-e a kormányt félretolni, nem lehetne-e

— Majd játszom én neked mindjárt, te naplopó! kiáltotta dühösen az anyja és ugyan-csak játszott a Jankó hátán a főzőkanál nyelével. Csakhogy ebben nem telt öröme a szegénynek.

A fiu megígérte, hogy többé nem hallgatózik, de azért egyre csak azon járt az esze, hogy milyen szépen játszottak az erdőben! Mit hallott ő? Vajjon tudta-e? A fenyők, a bükkfák, nyirfák, meg a madarak is, mind-mind zúgtak és énekeltek: az egész erdő!... Meg aztán a visszhang is! A mezőn a fűszálak, a kert hátulján a verebek, a cseresznyefán himbálózva: ezek is énekeltek neki. Este, mikor a falura rászállt a mélységes csönd, Jankó mindenféle hangokat hallott, amik csak hallhatók voltak a faluban és azt gondolta, hogy az egész falu énekel és muzsikál. Ha kiküldték az udvar végére, hogy forgassa meg a trágyát, Jankó még a vasvilla fogai közt is a szél dajáját hallgatta, amiért gazdájától néhány kor-bácsütést kapott megemlékezésül. De mit értett ez neki? Azért mégis muzsikus Jankónak hívta az egész falu! Tavaszszal elszőkött hasulról és sipot faragott fűzfából. Este, mikor a békák brekegtek, a fürjek pitypatatyoltak, a nádcsalák susogtak s a kakasok kukorékol-tak, Jankó kiült a tó partjára és hallgatódzott. Isten a megmondhatója, mit hallott ki ezekből a hangokból! A templomba nem vitte el az anyja soha, mert ha megszólalt az orgona és megcsendült az énekesek hangja, Jankó szemei könybe lábbadtak, vagy tündököltek és

ragyogtak, mintha a tulvilág fényessége jelent volna meg bennük.

Az éjjeli ór, aki minden éjszaka körüljárta a falut, gyakran látta Jankót a sötétben lobogó ingében a korcsma felé futni. A fiu azonban nem ment be a korcsmába; kívülről odatámaszkodott a falhoz és az egész világról elfelejtkezve, hallgatódzott. Bent vigan forogtak a párok a tüzes muzsikára és nem egyszer hallatszott egy-egy legény jókedvű kurjongatása. Kihallatszott a lábak dobogása, a lányok in-cselkedése, sóhajtsa... A hegedős halkan játszotta:

Sokat enni, sokat inni,
Poharakkal koczingatni...

a nagybögő meg hozzátette:

Ugy legyen, ugy legyen!

Az ablakokon vakító világosság tódult ki a sötét utcára. A gerendák reszkettek a sok dobogástól és Jankó lelkében mindez szép, harmonikus muzsikába olvadt össze. A fényesség még kedvesebbé tette ezt a zenét. Hej, mit nem adott volna érte, ha neki is lett volna hegedűje, amelyen eljátszhatja:

Sokat enni, sokat inni,
Poharakat koczingatni!...

Ha neki ilyen szépen szóló deszkája volna! De honnét venné? Hol csinálják azt? Vagy bárcsak megengednék, hogy egyszer a kezébe vegye! Jaj, de hogy! Neki csak hallga-

tózni szabad s ő hallgatózik, míg az éjjeli ór rá nem mordul:

— Takarodjál már haza, te kis manó!

Akkor összerezzen az álmaiból fölébresztett fiu és futólépésben megindult hazafelé. Hanem azért, ha messze volt is már a korcsmától, még mindig a fülébe csengett a hegedű finom játéka:

Sokat enni, sokat inni,
Poharakkal koczingatni...

a nagybögő meg hozzátette:

Ugy legyen, ugy legyen!

Az volt csak az ünnepi nap Jankónak, ha lakodalomkor vagy szüretkor nyugodtan hallgathatta a legények muzsikáját, meg énekét! Ilyen jó mulatság után a kályha mögé húzódott és napokig nem szólt egy szót se, csak mint a macska, kikandikált csillogó szemével. Egyszer aztán csinált magának hegedűt: fazsindelyből meg lószörből; csakhogy ez nem szólt ám olyan szépen, mint a korcsmai muzsikusa. A húrok halkan szóltak, inkább csak zümmögtek, mint a dongók vagy a legyek. Azért mégis reggeltől estig folyton nyaggatta, noha elég verést kapott miatta. Szegény fiu, néhány hét alatt olyan lett a sok veréstől, mint a fáról leesett alma. De már ő ilyen volt! A szegény egyre soványodott. A hasa folyton puffadt, a haja sűrűbb lett, a szeme elhomályosodott a sok sirástól, a melle mindegyre beesettebb lett. Nem is

olyan kabinetet kapni, amely lehetségesnek tartja a vámszövetséget az osztrák 14. szakasz mellett is.

A kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy holnap délben fognak határozni Zselenszky javaslata fölött; akkor úgy is rendezni kell majd a tanácskozás módját, mert ily nagy gyülekezet tényleg nem alkalmas a részletek megvitatására. A kijelentést mindenki úgy értette, hogy holnap délben vége lesz az enquete-nek, legalább is a nagy közönséget leginkább érdeklő általános vitának.

A napirend előtt megtett indítványból is kiért, hogy a mai nap hősei alighanem az agráriusok lesznek.

S tényleg így is történt.

Előbb még Miklós Ödön mondott előkelő színvonalon levő, igen tartalmas beszédet, amelyből — az agrár-érdekek kellő hangsúlyozásán kívül — különösen két momentumot kell kiemelni. Miklós Ödön rámutatott arra, mily fontos tény már egymagában az, hogy ily tervezettel foglalkozhattunk, másrészt nagyon helyesen kiemelte, hogy az autonom tarifa csak úgy járhat igazi sikerrel, ha kiegészítik azt az önálló berendezkedés egyéb föltételei.

Lánczy Leó erősen szembeszállt a tervezet által kelthető ama látszattal, mintha háborút akarnánk. Azt tartja a legnagyobb hibának, hogy így lehetett a tervezetet értelmezni. Gróf Károlyi Sándor és gróf Dessewffy Aurél nyilatkozata keltette a legnagyobb érdeklődést. Gróf Károlyi Sándor rapszodikus szellemes, érdekes mondani valója nagy hatással volt, de abban volt diplomácia is. Gróf Dessewffy Aurél egészen nyíltan beszélt, a gazdasági egyesület nevében is. A kettejük beszéde színvallás benyomását keltette s biztos, hogy szavuknak Ausztriában is nagy visszhangja lesz. A vidéki gazdák részéről Emödy József erősítette a két agrárius-vezér szavának súlyát.

Az ülés végén Hieronymi Károly vetette föl a kérdést, hogy van-e jogunk leszállítani a kereskedelmi szerződésben megállapított díjtételeket? A kérdés azért fontos, mert ha mi megtehetjük, Ausztria is megteheti ugyanezt az agrár-vámokkal.

A nagyfejeket mindenki nagy figyelemmel hallgatta, de mialatt a kisebb emberek

beszéltek, azalatt a dohányzó szobában egyre nagyobb viták keletkeztek arról, hogy mi jobb: az önálló vámterület-e, vagy a közös és mivel lehet segíteni az átmenet nehézségein?

A megnyitás.

Báró Dániel Erő kereskedelmi miniszter, a tanácskozás elnöke, Vörös László államtitkárral pontos időben, 10 órakor érkezett s nyomban megnyitotta az értekezletet.

Írásos vélemények.

Gróf Zselenszky Róbert szólalt fel elsőnek — napirend előtt — kérve a minisztert, hogy a mezőgazdasági munkákra való tekintettel, engedje meg, hogy különösen az enquete gazdálkodó tagjai ne vegyenek tovább részt a tárgyalásokban, hanem írásban terjeszsek be a vámtarifa tervezetéről szóló véleményüket két-három hét alatt.

Báró Dániel Ernő, mivel az általános vitában való felszólalásra még sokan vannak felírva, azt ajánlja, hogy a tárgyalást ma és holnap folytassák úgy, ahogy kezdték s a továbbiakra nézve holnap az ülés végén határozzanak. Az értekezlet ehhez egyhangulag hozzá is járult.

A tanácskozás.

Weisz Mór kezdi meg a vitát. A vámtarifának, szerinte, meg kell egyeznie a mezőgazdasági, ipari és pénzügyi szempontokkal. A mezőgazdasági vámkat mérsékelni kell, mert különben a fogyasztók érdeke szenved. Hazai iparunkat nagyobb védelemben részesítenünk, mint amilyen védelemet eddig az osztrák ipar a németországi ipar versenyével szemben élvezett, fölösleges. Ami pedig a dolog pénzügyi részét illeti, csak azt jegyzi meg, hogy a vámtarifának nem lehet föladata az, hogy új jövedelmi forrást nyisson az államnak. A tengeren való szállítás nagyon nagy jelentőségű, már csak azért is, hogy ezek az áruk magyar kikötőbe telerlessenek és továbbszállításukhoz magyar vasutak használtassanak. Ha a tervezet ezekből az alapelvekből kiindulva dolgozzák át, a tarifa ugyszólván teljesen megöregszik majd a mai közös vámtarifával.

Miklós Ödön nagy gazdasági és politikai jelentőséget tulajdonít annak, hogy Magyarország ma tényleg gazdasági önrendelkezésének birtokában van. Maga a vámtarifa jóformán csak az Ausztriában beálló eshetőségek szempontjából mondható akut jellegűnek. A tervezet körül kifejtett munkásságot azonban, bármily legyen annak sorsa, meddő munkának nem tartja, mert az igen becses adathalmaz a jövőre, a többi külállamokkal kötendő szerződés szempontjából is. De az autonom vámtarifa maga csak része az összes közgazdasági faktoroknak. Nem szabad tehát annak nagyobb jelentőséget tulajdonítani, mint a mennyivel tényleg bír. De ez egyúttal fölhívja a figyelmet az állami és kormányzati élet igen lényeges faktorára, az egész

pénzügyi politikára, adópolitikájára, forgalmi politikájára, bankügyére és nemzetközi szerződéseken nyugvó külkereskedelmi politikájára. A gazdasági élet öntudatos átalakítására százados munkásság szükséges és ezért téves különféle államok gazdasági erejének pusztán a termelési és ipari statisztika alapján való összemérése. Magyarország az ő sajátos helyzetében nem helyezkedhetik más állappontra, mint a jogos önvédelem méltányos alapjára. (Helyeslés.) Mert ha valakinek, akkor főképpen Magyarországnak áll érdekében az, hogy a különböző gazdasági tényezők harmóniáját lehetőleg megővje. Az elmúlt évtizedek hosszú sorozatán minden erőket a mezőgazdaságból szedték és ez elterelte a figyelmet attól a védelemtől, amelyet számára a törvényhozástól joggal követelhetünk volna. A mezőgazdasági vámkokkal nem csak a tengeren túli verseny ellen kell védelemet keresnünk, hanem legközelebbi szomszédainkat figyelniük kell és pedig két szempontból: az egyik szempont az, hogy a termelés olosósága őket velünk szemben előnyösebb helyzetbe juttatja, a másik pedig, hogy az ő termelésük silányosága megbénítja a mi jogos igényeinket. Nem kell semmi protekció a mezőgazdaságnál, de meg kell akadályozni bizonyos tényezők romboló hatását. Utal arra a hatásra, amelyet kedvezőbb konjunkturák a vámkokra gyakorolnak és ennek a jövő szerződésnek kötésénél való figyelembe vételét ajánlja. Az okos iparfejlesztési politikának létalapja minél több oly iparágak a fejlesztése, amelyek nyere anyagaikat az ország határain belül lelhetik. Az ipari szükségletek ellátása szempontjából sem szabad a hazai ipart a vámtarifa megállapításánál túlságosan dédelgetni. Ami a pénzügyi szempontot illeti, annak előterbe jutását, különösen közfogyasztás tárgyát képező cikkekénél, éppen nem helyesli. Ennek a közgazdasági életben csak romboló hatása lehet. Egyébiránt Ausztriával szemben több irányban alkalmazható volna a pénzügyi vám, anélkül, hogy ezt az elvet megsértenék. A föladatot abban látja, hogy oly vámtarifát szerkeszzenek, amely a közgazdasági élet különböző harmóniáján épül föl és amely megállhat a külállamok bírálatával szemben is. 1903-ig sem vagyunk minden tekintetben megköve a külállamokkal szemben; sok tekintetben tényleg gyakorolhatók addig is önrendelkezési jogunkat. Kívánatos volna, hogy minél többen fejezzék ki írásban is véleményüket és hogy ezek a vélemények egy szűkebb bizottság által szakok szerint földolgozva bocsáttassanak a nyilvánosság elé. A tarifa teteles bírálatába nem bocsátkozik. S hogy a termelő és fogyasztó közt minél szorosabb kapcsolatot létesítsünk, a tengeren való szállítás lehető legnagyobb kedvezményben való részesítését az enquete és kormány figyelmébe ajánlja. (Helyeslés.)

Lánczy Leó szerint az ország közgazdasági önállóságának esetében szem előtt kell tartanunk, hogy a mostani közös vámpolitika helyébe oly politikát kell életbe léptetnünk, amely amellel, hogy mezőgazdasági produktóinkat továbbra is védelemben részesíti, az ország ipari törekvéseinek igyekszik érvényt szerezni rendszeresebben, mint mostanáig. Eddig jóformán le kellett mondanunk

hasonlított a többi gyerekekhez, inkább egy hegedűhöz, egy gyöngé, czinczógó hangu hegedűhöz . . . Aratás előtt majd hogy el nem patkolt a sok éhezéstől. Minden tápláléka nyers répa volt és az a forró vágyakozás, hogy valamikor egy hegedűre tehessen szert.

Ennek a vágyakozásnak azonban végzetes eredménye lett. Az urasági lakájnak volt egy hegedűje, amelyen minden alkonyatkor játszott, hogy kedvesének még jobban tessenek és hogy a cselédség megbámulja. Jankó, amikor csak szerét ejthette, odalopódzott a lakáj szobájához és a futókákon át hallgatta a játékot, sőt néha szét is huzta az eleven levél-függönyt, hogy egy pillantást vethessen a bűvös hangszerre. Az utóbbit olyankor is elkövette, mikor senki se volt a szobában s a hegedű a szögön lógott. A fiu egész lelkét viszaszagározta vágyakozásteli pillantásai, amelyeket az elérhetetlen, a szent hegedűre vetett, amelyre nem is tartotta magát méltónak s amelyet mégis jobban kívánt, mint akármely más a világon.

Kezdeti szerelmes lenni abba a hangszerbe. Valami titkos és erős vágy egyre sarkalta, hogy menjen be a szobába, nézze meg közelebbről és érintse meg ujjával a hegedűt. Erre a merész gondolatra már előre megreszkett szivecskéje a nagy boldogságtól.

Egy este azt hallotta, hogy senki sincs a szobában. Az uraság külföldön járt, a háznép-ből senki se volt otthon a lakájon kívül, az is az imárottjával nyugdéselt valahol a falu-

végén. Jankó epedő pillantásokkal nézegette az eleven függöny mögül vágyakozásainak legfőbb tárgyát. Az égen a hold ragyogott s a sugarai bevetődtek a nyitott ajtón a szobába, éppen a hegedűre.

Olyan tündéresen szép volt az a bűvös hangszer! Jankó egyre vágyakozóbb pillantásokat vetett rá. A növények közt leguggolva, két könyökével a térdein, nyitott szájjal bámult arra a bizonyos pontra. Valami erős ösztön arra készítette néhányszor, hogy fölkeljen és odamenjen, de mindannyiszor visszatartotta a félelem . . . Valóság volt-e, vagy káprázat? . . . A holdfénytől glóriába vont hegedű mintha leszállt volna a szögéről és szépen lebegve feléje közeledett. Egy pillanatra elaludt a fény, de aztán még szebben tündökölt. Varázslat volt, varázslat! Közbe enyhe szellő sóhajtott át a fák, a kuszónövényeken és Jankó úgy hallotta, mintha egy titkos hang sugná neki:

— Menj hát, Jankó! Nincsen senki a szobában; előre, Jankó!

Világos, derűs éjszaka volt. Az urasági parkban, a tó partján fülemile kezdett énekelni és hol lassabban, hol meg hangosabban, de egyre csak azt énekelte:

— Előre, Jankó, vidd el a hegedűt!

A becsületes éjszakai holló méltóságos lassúsággal koválygott a fiu feje fölött és azt mondta:

— Ne tedd, Jankó, ne tedd!

Aztán elröpült a nagy madár és Jankó

magára maradt. A fülemile megint azt énekelte és a falevelek is azt suttogták:

— Nincs otthon senki! . . .

A hegedű újra fényárban tündökölt . . .

A vézna kis gyerek aztán fölemelkedett és lassan a szoba felé kuszott. A fülemile egyre biztatta:

— Előre, Jankó, előre!

A fehér ingecske egyre közelebb jutott az ajtóhoz. Már nem takarták el a kuszónövények. A kuszóbról a beteges fiu gyors lélekzését lehetett hallani. Egy pillanat s a fehér ingét már nem lehetett látni, csak az egyik lába volt még a kuszóbn. A holló visszajött és megint csak azt mondta:

— Ne tedd, Jankó, ne tedd!

De hiába. Jankó már bent volt a szobában. A tó békái hirtelen elkezdtek kurutyolni, mintha megijedtek volna valamitől, de hamarosan abba is hagyták. A fülemile is, a fák is elhallgattak. Jankó ezalatt egyre közelebb húzódott a hegedűhöz, de mindjárt nagy aggodalom fogta el a szívét. Ott az eleven függöny mögött otthonosan érezte magát, mint a madár az erdőn, itt a szobában azonban sehogysem tetszett neki. Mint a csapdába került állat, olyasfélét kezdett érezni. Az égen egy fénysugár villant meg és egy pillanatra megvilágította a szobát. Jankó négykézláb térdelt a hegedű előtt, a fejét fölfelé emelve. A fénysugár egy pillanat alatt eltűnt, a holdat is elborították a felhők, aztán se látni, se hal-

arról, hogy e tarifa megállapításánál nagyobb szabásu iparpolitikát lennének képesek alkalmazni és így legfőképpen arra szorítottunk, hogy a védvámok dolgában Ausztria részéről támasztott túlzott követeléseket a kellő mértékben szorítsuk. A tarifatervezettel foglalkozva, azt keressük, megfelel-e ez az ideáljának, tudniillik olyan tarifának, melyben ipar és mezőgazdaság helyes védelmet talál s amelyben megvan az a határ, ameddig az egyik s a másik védelem tekintetében el lehet menni. Úgy találja, hogy a tervezet ennek éppen az ellenkezője, mert nem egyéb, mint a vámháboru fegyvere. Célzszerűbbnek találta volna oly vámtarifát kidolgozását, mely tekintet nélkül arra, hogy más államok minő következtetését ket vonnak le belőle, az ország helyesen fölismert szükségéből kifolyólag állapítottatott volna meg. Taktikának sem jó, mert „man merkt die Absicht und wird verstimmt.“ Hangoztatja, hogy abban a nem kívánatos esetben is, amikor a közös vámterület fentartható nem volna, Ausztriával kedvezményes alapon szerződéses viszonyba kellene lépünk. E tervezet alapján azonban ezt nem érjük el. E tarifa harci tarifa, anélkül, hogy volna kívül harczolnunk és akadémius tarifa, mert nem akarjuk senkivel szemben sem alkalmazni, mert akivel szemben alkalmazni lehetne, — Ausztriával, — azzal szemben előre kimondtuk, hogy nem alkalmazzuk. Részletesen foglalkozik azzal, hogy mennyiben tér el ez a tarifa az ideális tarifától. A magas mezőgazdasági védvámoknak nem látja célját, mert az árakat nem a vámok alakítják. E védvámoknak legfeljebb az a hatása lehet, hogy a fogyasztó közönségben azt a balhiedelmet ébreszti, hogyha ezen vámok nem állnának fenn, nagyfontosságú élelmi cikkek olcsóbbak volnának és ez csak bizonyos társadalmi bajok fokozására vezethet. Az ipari vámok tekintetében a tervezet egyrészt ellenkezésbe jut az ország ipari törekvéseivel, másrészt tulajdonítja azokat. Egyrészt nem nyújt védelmet, másrészt túlságos védelmet biztosít. Így például vámmal kívánja megróni a külföldi koplót, a sörgyártás e fontos tényezőjét. Szóval, az ipari vámok tekintetében a tarifa nem üti meg azt a mértéket, melyet alkalmazni kell. Az ipari vámoknál arra kell tekinteni, hogy mely iparágak vannak nálunk meghonosodva, melyek nincsenek és nem is lehetnek a közel jövőben. A tervezetet ebben a kérdésben is alapos átdolgozásnak kell alávetni. Perhorreskálja ama pénzügyi vámok fölemelését, amelyeket a tarifajavaslat kontemplál, annál inkább, mert a kincstár dusan kárpótoltnak a külön vámterület esetére az osztrák áruk után fizetett vámokból. Nagy hálával fogadja a tervezetet, mint összes anyaggyűjteményt, de azon sokat kell javítani. A minimális tarifát helytelennek tartaná, mert az csak szaporítaná vámkelelésünk nehézségeit.

Az agrár-álláspont.

Gróf Károly Sándor nem érti, hogy miért tárgyaljuk most ilyen sürgősen e javaslatot, amikor egyfelől csak öt év múlva lehet rá szükség, másfelől Ausztriával szemben nem akarjuk alkalmazni. De hát a kormány természetesen nem tehet róla, mert erre a képviselőház utasította. Ő tehát ezt a

tarifát komolyan nem veheti, s nagyon is banná, ha komolyan kellene venni.

Hangsúlyozza, hogy földmivelő-állam vagyunk; minden földmivelő-államnak az a sorsa, hogy végre ipari állammá alakuljon át, de mi ettől még nagyon messzire vagyunk. Az ipart nálunk támogatni kell, de csak a földmivelés érdekeivel kárhoztva és semmiképpen ezen érdekeknek föllátásával.

Vannak iparágak, amelyek a földmiveléssel összefüggésben vannak s ő éppen ezekre fekteti a súlyt. — A leghelyesebbnek azt tartaná, ha Ausztriával kedvezményes szerződést köthetnénk, amely a mi mezőgazdaságunkat és Ausztria iparát egyaránt kedvezményes elbánásban részesítené. Ha szerződést nem lehetne kötni Ausztriával, akkor azt hiszi, hogy fönn kellene tartani a statusquotót észtendeig, míg szerződéseink a külállamokkal lejárnak, és akkor egyezkedjünk úgy, ahogy érdekeink követelik. Az agrárvámokról szólva (Halljuk!) megjegyzi, hogy ha Ausztriától különválnunk is, ezek a harci vámok, amelyek a tarifatervezetben vannak, akkor sem bírnak öt évig semmi értékkel. Ezeket a harci vámkokat tehát nem látná oly aktuálisoknak, kivéve például Szerbiával szemben, amelylyel szerződésünket a mai állapot mellett is meg lehetne szüntetni. De öt esztendő múlva más nemzetekkel szemben egyenesen szükség van e vámkokra, mert olyan nemzetek ipara ellen, amelyekkel egyezkednünk tudunk, védekeznünk kell. Épp így van ez az örösi engedélyre nézve is; ez olyan dolog, aminek a tarifában helyet kellene találni; ennek helye Magyarországon nincsen, itt az iparnak ilyenmő védelme nem szükséges. Ha mi az öt év alatt vámháborus helyzetbe jutnánk Ausztriával, akkor adnánk ekszportprémiumokat arra az öt évre, hogy gabonánk, lisztünk kimehessen oda, a hova eddig ki nem mehetett. Nem barátja az ekszportprémiumoknak, abszurditásnak tekinti azokat; de ha más eszköz nincsen, még helytelenn eszközöz is nyulhatunk az önvédelemben. Azt jegyezzék meg maguknak az osztrákok, hogy mi vámháboru mellett is tudnánk magunknak piacot találni. Nem kívánja a háborut, mert az egész közgazdasági életünket megrázkódtatná és a monarchia jövőjét veszélyeztetné; de mivel harci tarifát tárgyalunk, foglalkoznunk kell ezzel is. A tervezetről különben elismeréssel nyilatkozik, de helyesli gróf Zselénszky amaz indítványát, hogy a tagok véleményüket írásban is kifejhessék. (Helyeslés.)

Miskolczy Gyula a horvát-szlavon kamarák nevében azt kéri, engedjék meg, hogy véleményüket írásban adhassák be. (Helyes! Csak haladjunk!)

Emődy József szerint az a kérdések kérdése, hol fogjuk ezental elhelyezni mezőgazdasági termékeinket, marháinkat, melyeknek eddig Ausztria volt a piaca. Mondják, hogy Ausztria ezután sem lesz elzárva nyereszterményeink előtt. Csakhogy milyen áron? Bizonyos, hogy Ausztria megnyitja kapuit az orosz, a román nyeresztermények előtt is, sőt, tekintettel Ausztria érzelmeire, ő a vámháborut sem tartja kizártnak. Őt nem vigasztalja az, hogy várjunk, majd később élvezzük az önálló vámtarifát áldásait, mert tíz év alatt a magyar gazda elszegényedik és az általános pauperizmus felé megyünk. Megokolt dolog-e tehát nyereszterményeinknek Ausztriában az orosz nyereszterményekben versenytársat szerezni? Beszédét azzal végzi, hogy a fogyasztó-közönségnek nincs oka az agrárvámoktól félni, Magyarországra nézve pedig ez életföltétel. Elvül kell kitűznünk, hogy önálló vámterület vagy tarifa csak úgy lehetséges, ha a magyar mezőgazdaság érdekében oly nagy áldozatokat hoznak, hogy az megerősödjék. A védvám nem elég, hanem meg kell állapodni az őszinte agrárpolitikában az egész vonalon.

Major Ferenc az ipar gyámolítását sürgeti. Ami pedig a harci tarifát illeti, csak azt jegyzi meg, hogy nem mi fujtuk meg a riadót, hanem azok, akik sehogysem akarnak velünk békülni. Az gazi agráriusnak az ipar érdekeit is szívén kell viselnie. Az egész társadalomnak, minden egyesnek az ipar fölvirágoztatására kell vetnie magát, ezt követeli földrajzi fekvésünk is. A tarifáról nagy elismeréssel szól. (Helyeslés.)

Gróf Desseffy Aprél Magyarországnak sem finanziaális, sem gazdasági helyzetében nem látja a garanciákat, melyek az önálló vámterületet jelenleg kívánatosá tennék. Sőt aggodalommal latolgatja azt a kérdést, mi lesz akkor, ha elveszítjük az osztrák piacot? Legyünk tisztában azzal, hogy ha a kereskedelmi- és vámszövetséget Ausztriával meg nem köthetjük, vámháboru előtt állunk. De szeretné tudni, hogy ez esetben hova menjünk piacot keresni? Ő is szeretné a maga részéről az önálló vámterületet, de a mostani konjunkturák között, a mostani előkészületekben csak aggodalommal néz elébe. Arra az esetre, ha a kormány a vámszövetséget megújítani nem tudná, kereskedelmi szerződéssel próbálhat szerencsét, de már most az általános vámtarifával való felvonulást aggályosnak tartja. Ez lehet harci mumusnak való, de nem szerencsés dolog. Szólhattunk volna az általános vámtarifáról akkor, ha a vámszövetség meghiúsultával kereskedelmi szerződéssel nem tudtuk volna biztosítani mezőgazdasági érdekeinket. De nem most. Hangoztatja az agrárvámok szükségét és kimutatja, hogy buzánkat ez a harcias tarifa nem védi meg kellőképpen. Beszéde végén ismét visszatér arra, hogy nagyon fél a vámháborutól és nagyon aggódik, hogy hol találunk piacot, ha nem Ausztriában?

lani nem lehetett semmit. Csak egy kis idő múlva hangzott a sötétségben valami gyöngye, siránkozó hang, mint mikor valaki rosszul teszi kezét a hurra, aztán . . . durva, álmós hang szólalt meg a sarokban.

— Ki az?!

Jankó visszafojtotta még a lélekzetét is, a hang pedig ismételte:

— Ki az?!

Egy gyufa fénye futott végig a falon, a szobában világosság támadt, aztán . . . Oh, uram Istenem! Szitkozódások, ütlegek és sirás hallatszottak. Majd szegény Jankó kiáltásai: Az Istenért, ne bántson! Aztán kutyaugatás, lámpásokkal összefutó héresek, szolgák és nagy lárna az egész udvaron.

Két napra rá már a falu bírása előtt állott Jankó. Ugy bántak vele, mint egy tolvajjal. Természetes! A bíró és a többi törvénylátó urak haragosan néztek szegényre, aki két ujjával a szájában, ijedt tekintettel, lefogya, összeverve és piszkosan állott előttük, anélkül, hogy tudta volna, hogy hol van. Mit lehet tenni ezzel a tizesztendős nyomorékkal, aki alig tud a lábán állni? Becsukják? Egy gyermekhez mégis csak kell némi irgalommal lenni! Verjen rajta végig néhányszor az éjjeli őr, hogy ne legyen máskor a lopáshoz kedve. Aztán vége.

— Helyes, helyes! szólottak többen.

Aztán behivatták az éjjeli őrt.

— Vidd ki s adj neki néhányat emlékébe!

Az éjjeli őr a hóna alá kapta Jankót, mint egy macskát és kiczipelte a pajtába. A szegény fiu, vagy nem tudta, hogy mi történik vele, vagy a félelem vette el a szavát, de hallgatott és úgy nézett szét, mint egy megijedt madár. Csak mikor a pajtában a földre terítette az éjjeli őr és először vágott rá egy vastag bottal, akkor kezdett kiáltozni:

— Anyám!

És minden ütés után kiáltotta egyszer: anyám! A kiáltása mindig halkabb, gyöngébb lett. Az egyik ütés után már hallgatott, nem kiáltott az anyjáért . . . Szegény megszakadt hur! Te otromba ember, hát így kell verni egy beteg gyermeket? Szegény amugy is gyöngye volt, a lélek csak hálni járt belé!

Aztán eljött Jankóért az anyja és hazavitte. A következő napon már megmozdulni sem tudott a fiu, harmadnapra pedig visszadta lélkét az Urnak.

A fecskék kedvesen csicseregtek az ablaknál levő cseresznyefán, a betóduló napfény pedig glóriát font a szegény Jankó összeütött, vértelen arca köré . . . Ezen a napsugáron szállt föl a lelke a Teremtőhöz . . . Boldog fiu, legalább a halálban megtalálhatta a napsugaras utat, életében ugyanis sokat járt tövisken . . . A mélyen beesett mell még mintha emelkednék s az elgyötört arcon mintha a madárcsicsérgés élvezete tündökölne . . . Este volt, a lányok éppen jöttek haza a mezőről és énekeltek. Jankó utóljára hallgatta a falu dalját. Lopokrőcz-takaróján ott feküdt faszindely-

hegedüje. Aztán kinyitotta kis száját a haladokló:

— Anyácskám . . .

— Mit akarsz, fiam? kérdezte az anya a sirástól elfojtott hangon.

— Anyám! A jó Isten, ugy-e, ad majd nekem az égben egy igazi hegedüt?

— Igen, fiacskám, igen, felelte az anyja. Többet nem tudott szólni, mert kitört belőle a visszafojtott szomorúság . . .

— Oh, Jézus, Jézus! kiáltotta és arczával nekiesett a szekrénynek. Aztán elkezdett üvöltöni, mint egy őrült, vagy egy olyan ember, akitől a halál legkedvesebbjét ragadta el . . .

És el is ragadta. Mikor újra Jankóra esett a tekintete, az arca mozdulatlan volt, szemei nyitva, de merevek és homályosak . . . A napsugár is eltűnt . . .

Nyugodjál békében, szegény Jankó!

Néhány napra rá visszatért az uraság és családja Olaszországból.

Visszajött a kisasszony is lovagjával, aki a kezéért esedezett.

A kérő ezt mondta:

— Quel beaux pays que l'Italie!

— És micsoda művészi izlésű nép! On est heureux de chercher là-bas des talents et de les protéger . . . tette hozzá a kisasszony.

Jankó sirja fölött a balzsamos nyírfák suttoztak . . .

A tarifa ellen.

Hieronymi Károly helyesli a tarifa elkészítést. A tarifa bírálatában, melynek tulzott védvámait nem helyesli, azt mondja, hogy Magyarországban az élet ma is nehéz, a legkisebb élvezeti cikket is megdrágítja Ausztriával való gazdasági viszonyunk és ez az önálló vámtarifa esetén sem javulna, sőt rosszabbodnék legalább addig, amíg a megrázkodáson túl nem estünk. A védvámok megállapításában első sorban arra kell tekintettel lennünk, hogy ne nehezítsük meg túlságosan a fogyasztók helyzetét. Ez áll a fogyasztásra, de vajjon hasznára van-e a védvám a termelésnek? Addig, míg Ausztriával gazdasági szövetségben voltunk, addig igenis szükséges volt gazdasági terményeinknek minél nagyobb védvámval való védelme. De az önálló vánterületre már ez az okoskodás nem áll, mert ez esetben a fölemelt váma magyargabonának semmit sem fog használni. De igenis használni fog ez, ha a magyar nyerstermének minél több fogyasztási piacot találunk. Magyarország legnagyobb érdeke, hogy jelenlegi egyoldalú gazdasági helyzetéből kibontakozzék. (Ugy van!) Az ipart kell fejleszteni! A védvám nagyban hozzájárul ehhez, de csak azokat az iparágakat kell védő-vámmal terhelni, melyekhez nálunk megvan a virágzás előfeltétele és hiábavaló erőfeszítést ne tegyünk oly iparágaknak vámmal való terhelésével, melyek virágzásához nincs meg sem a talaj, sem semmi előfeltétel. A tarifát tehát át kell dolgozni, mellőzni a fináncvámok és azoknak az iparvámoknak a fölemelését, melyek szintén csak finánc-vám-jellegűek. (Éljenezés.)

Gelléri Mór következett volna.

— Holnap! Holnap! hangzott mindenfelől, mire az elnök a tárgyalás folytatását holnapra halasztotta.

KÜLFÖLD.

Az osztrák nyelvkérdés. Bécsből táviratozza tudósítónk: A csehországi alkotmányhü nagybirtokosság megbízottjai gróf Thun miniszterelnökkel folytatott tanácskozásuk eredményéről a következő kommunikót teszik közzé:

A csehországi alkotmányhü nagybirtokosság megbízottjai az egész politikai helyzet gondos mérlegelése alapján arra a meggyőződésre jutottak, hogy a nyelvrendelet mielőbbi eltörlése elengedhetetlen feltétele a rendezett parlamenti és állami viszonyok helyreállításának. Az eléjük terjesztett alapelvek érettségük alapján elismerték a megbízottak, hogy a miniszterelnök javaslataiban támaszpontokat igyekezett adni az érdemleges tárgyalásra, de a közölt alapelvek ellen a nyomatékos ellenvetéseknek egész sorát emelték. Föltétlenül szükségesnek nyilvánították, hogy az előterjesztett alapelvek lényeges revíziókat vettessenek alá még főpontjaikban is, mert mai alakjukban, a megbízottak véleménye szerint, nem alkalmasak arra, hogy megfelelő törvényjavaslat alapjául szolgáljanak. A megbízottak kifejezték azt a meggyőződésüket, hogy az állam érdeke parancsolja, hogy az egyre fenyegetőbbé váló belső helyzettel szemben folytassák a fáradozásukat a szükséges megegyezés és ezzel a belső béke létrehozására. E határozatot még ma közölték gróf Thun miniszterelnökkel.

A cseh nemzeti szabadelvű párt végrehajtó bizottságának mai ülésén — mint Prágából táviratozzák — jelentést tettek a cseh megbízottaknak gróf Thun miniszterelnökkel folytatott tanácskozásáról. Az alapelvekre nézve, amelyeket a miniszterelnök a csehországi nyelviszonyok tervezett rendezése tekintetben közölt, kijelentették a megbízottak, hogy ők ragaszkodnak elvi álláspontjukhoz a nyelviszonyoknak törvény útján való rendezését illetően és be kell várnok a németek elhatározását, mielőtt a kormány javaslatait tárgyalás alá vehetnék.

A bolgárok nem támadnak. Szófiából táviratozzák: Ferdinand fejedelem nyomban visszaérkezése után felhatalmazta a hadügyminisztert, hogy az álló hadsereg legénységét, melynek szolgálati ideje augusztus 1-én lejár, már most szabadságot adjon. A fejedelem ez intézkedése által meg akarja csófolni mindama híreszteléseket, mintha a bolgárok támadólag akarnának fellépni.

Békekötés előtt.

(Távirati tudósítások.)

A hosszú háború, melyben a végsőig elszánva állottak egymással szemben az ellenfelek, most érkezett el ahhoz a fordulathoz, amikor mindenki kimerült és a békét kívánja. Santiago de Cuba kapitulált és most megkezdhetnek a komoly béketárgyalások. Kár is lenne, ha akár oktalán követelések, akár tülhajtott esztelen büszkeség ismét lehetetlenné tenné ezt, hiszen hogy véget érjen az annyi áldozatot kívánt háború, egyforma érdeke a spanyoloknak úgy, mint az amerikaiaknak.

Nem a hadierő, nem a hadvezérek taktikája teremtette meg a mai helyzetet, mely alkalmas a végleges kibontakozásra. Santiago de Cuba kapitulálását két, minden emberi hatalomnál erősebb tényező idézte elő: az éhség és a pusztító sárgaláz. A spanyolok, akik benn a városban voltak, éheztek és az éhség adta nekik a tanácsot a város feladására. Az amerikaiakat pedig megtizedelte a sárgaláz és ha azt nem akarták, hogy elpusztuljanak, bele kellett egyezniök abba, hogy a spanyolok katonai diszszel hagyják el a várost. Most már békekötés előtt vannak az ellenfelek és amint a ma érkezett táviratokból kitűnik, az amerikaiak sem akarják túlszigazott követelésekkel meghiusítani a békekötést.

A háborúról szóló mai távirataink a következők:

A kapituláció.

Cap-Haitien, július 15.

Santiago de Cuba kapitulációját aláírták. Az Egyesült-Államok elfogadták a spanyolok föltételeit. A spanyolok katonai diszszel hagyják el a várost s azonnal hazaszállítják őket Spanyolországba.

London, július 15.

A Reuter-ügynökségnek jelentik a Santiago de Cuba előtt levő táborból: Az amerikai hatóságok valószínűleg ma este vonulnak be Santiago de Cubába. A kapituláció előtt Toral tábornok a Blanco tábornoktól nyert utasításhoz híven haladékat kért, hogy táviratilag, a madridi kormányhoz fordulhasson, minthogy a város átadása sokkal fontosabb dolog, semhogy a regenskirálynő jóváhagyása nélkül megtörténhetnének. Miles és Shafter tábornokok, akik Toral kérelmét kétértelműnek tartották, 12 órakor Toralhoz mentek, hogy vele tanácskozzanak. Ekkor Toral közölte, hogy éppen megkapta Blanco jóváhagyását a kapitulációhoz. Blanco javaslatának megfelelően bizottságot küldtek ki az átadás részleteinek megállapítására. Toral Mason brit alkonzult, Tolon tábornokot és saját vezérkari főnökét, az amerikaiak pedig Wheeler és Lawton tábornokokat és Wiley századost neveztek ki biztosokká.

New-York, július 15.

Shafter tábornok jelentése szerint a Santiago de Cubában elfogott spanyolok száma 12—15,000 főre rug. A hadügyminiszterium azt tervezi, hogy felszólítja a gőzhajós társaságokat, adjanak be ajánlatot a foglyoknak Spanyolországba való szállítása iránt.

Playa del Este, július 15.

Tegnap este egy francia ágyunaszád be akart ovezni a santiago de cubai kikötőbe, de megállt, midőn a „Marblehead” amerikai hadihajó egy vak és két éles lövést tett rá. Az amerikaiak golyói a hajó orra fölött süvöltöttek el. Erre megengedték az ágyunaszádnak, hogy éjszakára az öbölben horgonyt vessen.

A helyzet Spanyolországban.

Madrid, július 15.

A hivatalos lap királyi rendeletet közöl, amely ideiglenesen felfüggeszti egész Spanyolországban az alkotmány biztosította személyi jogokat. A kormány jelentést fog tenni a parlamentnek az intézkedés igénybevételéről.

Madrid, július 15.

Az „Agencia Militar” hire szerint legközelebb az összes katonai és polgári fizetéseket megszüntetik, illetőleg felfüggesztik, mert az állam pénztárai teljesen üresek.

A béke.

Paris, július 15.

A „Matin” madridi jelentése szerint Sagasta miniszterelnök egy interviewer előtt kijelentette, hogy a kormány akarja a békét, de csakis a Spanyolországának méltányos békét, és jelenleg azon fáradozik, hogy megismerje az Egyesült-Államok valódi intencióit. A kuba hadsereg bizonyára kész a végsőig teljesíteni kötelességét, de az amerikaiak kiéheztetik a hadsereget. Amint a dolgok állanak, Spanyolország tárgyalást kezd az ellenséggel.

New-York, július 15.

A „New-York Herald”-nak jelentik Washingtonból: Kormánykörökben azt állítják, hogy Mac Kinley elnök nem szándékozik a Filippini-szigeteket megtartani, hanem megelégszik Guan szigetével és egy szénrakodó állomással, feltéve, hogy Spanyolország Kuba függetlenségét elismeri és Portoricót átengedi. Mac Kinley azt javasolja, hogy ne következzenek hadikárpótlást, mert azt hiszi, hogy Spanyolország inkább kész a háborút folytatni, semhogy újabb terheket vállaljon magára. Santiago de Cubát nem szándékoznak a kubaiknak átadni. A spanyolok által kiűritett területet az Egyesült-Államok szárazföldi és tengeri hadereje fogja megszállva tartani, míg Spanyolország véglegesen kiűriti a szigetet.

Madrid, július 15.

Correa tábornok hadügyminiszter egy hirlapíró előtt kijelentette, hogy lehetségesnek tartja a békét oly föltétellel, hogy a kubaik népszavazás útján nyilatkozzanak, vajjon a függetlenséget óhajtják-e, vagy pedig az autonómiát Spanyolország szuverenitása alatt. A miniszter ellenzi Portorico feladását. Ami a Filippini-szigeteket illeti, a kormánynak oly terve van, amely nemcsak a szigetek birtokát biztosítja, hanem a rend és nyugalom helyreállítását is a szigetekeken.

Paris, július 15.

Madridi hírek szerint a közvélemény szívesen venné, ha a hatalmak a béke helyreállítása érdekében közbenjárának. Franciaország nem tette meg e tekintetben a kezdeményező lépéseket.

Madrid, július 15.

Sagasta miniszterelnök kijelentette, hogy sem a kormány, sem Blanco tábornok nem járt közbe a Santiago de Cuba kapitulációjára vonatkozó tárgyalásoknál. Ezeknek a tárgyalásoknak a vezetésére Foral tábornok volt illetékes és ő azokat teljesen a saját felelősségére vezette.

Madrid, július 15.

Diplomáciai körökből jelentik: Az európai hatalmak intervencióját itt nem kívánják, az angolokét azonban, — akiknek most nagy befolyásuk van Washingtonban — szívesen vesszik. Kuba bírájáról lemondának már Madridban, Portoricóról azonban, a spanyol közvéleményre való tekintettel nem mondhatnak le. Ha Amerika hadikárpótlást kívánna, Madridban elintéznék a kérését. Sagasta reméli, hogy a Filippini-szigeteket mentheti Spanyolországának. Meg van róla győződve, hogy Európa sokkal szívesebben látja a Filippini-szigeteket spanyol kézben, mintsem amerikaiban. Sagastának sok baja van az ország belső ügyeivel is; attól tart, hogy a nyugtalanságok forrongásba fognak kitörni. A pártokra szakadt republikánusoktól sokkal kevésbé félnek, mint a folyton agilis karlistáktól, akik még mindig a háború folytatását követelik. (N. Fr. Pr.)

Esterházy és Piquard.

(Távirati tudósítások.)

Az újra váratlanul feltámadt Dreyfus-ügy egyre nagyobb hullámokat vet. Mi lesz belőle, hová fog fejlődni, azt egyelőre meg nem lehet tudni, de minden arra mutat, hogy Franciaországra ugyanolyan izgalom várna, mint aminőt e nevezetes ügynek, hogy úgy mondjuk, fénykorában átélt. Az újabb eseményekről ma a következő táviratokat kaptuk:

Páris, július 15.

A vezérkarhoz közlálló néhány lap tegnap azt újságotta, hogy P i q u a r d álezredes a börtönben öngyilkossá lett. Ma aztán a következő módon demontálják híriüket: Piquard eleintén nyugodtan viselkedett czellájában, késő este azonban ideges roham vette elő, egész testében remegett, sirt és jajgatott. A nagy zajra berohantak a börtönőrök, akik látták, hogy Piquard nem bír magával s fejfel a falnak akar menni. Az őrk ebben megakadályozták a dühöngőt, lefoglák és kényszer-zubbonyt akartak ráadni. Az előhívott R e y n a u d börtönigazgató azonban ezt nem engedte meg, mert fölöslegesnek tartotta. S valóban, Piquard mihamar megnyugodott, visszanyerte nyugalmát s meghatottan köszönte meg az őrknek, hogy segedelme voltak.

Egy újságíró ebben a dologban T r a r i e u x volt igazságügyminiszterrel beszélt, aki a következőket mondotta:

— Azt hiszem, azt nem kell mondanom, hogy ez a hír tisztára koholmány. Piquard jól érzi magát. Tegnap ott voltam a börtönben, hogy felkeressem, de ez nem sikerült, mert a vizsgálóbíró nem volt jelen. A fogházigazgató azonban biztosított arról, hogy Piquard teljesen jól érzi magát. Olasz nyelvű tudományos könyvet kért és ennek olvasgatásával tölti el idejét. Remélem, hogy ma este beszélhetek vele. (N. Fr. Pr.)

Páris, július 15.

Fabre vizsgálóbíró, akit a Piquard-ügyben a vizsgálat vezetésével megbíztak, ma délután kihallgatta Gonse tábornokot, Henry ezredes és Gribelin levéltárnokot. Azt beszélik, hogy Zurlinden tábornok párisi katonai parancsnok az ügyészségnél feljelentette Bertulus vizsgálóbírót, mivel Esterházy őrnagyot polgári és nem katonai bíróság elé állította.

Azok a körök, melyeket a Bertulus vizsgálóbíró által bejelentett vizsgálat fenyeget, kétségbeesetten erőlködnek, hogy megmeneküljenek. Ha a vizsgálat a dolgok és személyek összefüggését a maga valójában tünteti fel, akkor ki kell tennie, hogy az Esperance-táviratot és azt a levelezőlapot, melyet Schwarzkoppen ezredestől eredőnek mondanak, egy és ugyanazon ember írta. Akkor majd rájönnek Esterházy cselszövényeire. Most tehát arról van szó, hogy mindezt lehetetlenné tegyék. A Jour ezt a bírót megvesztegetéssel vádolja.

Ma egy lajstrom van forgalomban, melyen fel vannak sorolva azok, akiket le fognak tartóztatni. Ezen a lajstromon olyan nevek vannak, mint Trarieux, Guyot, Clemenceau, Jaures, Mathieu, Dreyfus, Reinach. A sajtó azt kívánja, hogy mindezeket, mint Esterházynek a hazaárulásban bűnrészeseit letartóztassák.

Páris, július 15.

Esterházy ügyvédje ma megjelent Bertulus vizsgálóbírónál és bejelentette neki, hogy Esterházy beteg és ezért nem jöhet a kihallgatásra. A vizsgálóbíró erre Esterházy czellájába ment, ahol megtörtént a kihallgatás, amelyre Pays asszonyt. Esterházy letartóztatott kedvesét is elhozták a fogságból. Állítólag egymással szembesítették őket.

Leblois ügyvéd ma közzéteszi az ügyvédi kamara fegyelmi tanácsának ítéletét, mely öt hat hónapra felfüggeszti az ügyvédség gyakorlatától. Azért ítélték el, mert G o n s e tábornoknak Piquardhoz írott leveleit megmutatta Scheurer-Kestnernek és közreműködött, hogy ez a levél nyilvánosságra jusson. Elítélték továbbá azért, mert a Dreyfus-pör aktáit megmutatta Scheurer-Kestnernek. Erre

nem volt joga, mert nem volt sem Piquard védője, akinek akkor nem is volt szüksége védőre, sem Dreyfusnak, vagy annak családjának ügyvédje.

Páris, július 15.

Az „Echo de Paris” jelenti, hogy a Piquard ügyével foglalkozó vizsgálóbíró nem sokára nagy feltűnést keltő letartóztatásokat fog elrendelni.

TÁVIRATOK.

Császár és fejedelem.

München, július 15. A „Neubauerische Landeszeitung”, a bajor parasztszövetség lapja nagy felelősség hangsúlyozásával közli a következőket. Egy öregebb tartományi fejedelem nemrégiben levelet írt Vilmos császárnak. A levélben azt kérte a fejedelem, hogy hadseregére vonatkozólag némely jogokat adjon meg neki a császár. A nagyon alázatos hangon írt levélre az alábbi rövid telegrammal válaszolt Vilmos császár:

„... A tartományi fejedelemnek, ami a tartományi fejedelmet megilleti. Többet semmit. Különböztetnem az ilyen hangu levelezést.”

Ez a hír nyilván eltorzítása egy eddig kiderítetlen szenzációs ügynek. Annyi bizonyos, hogy az a bizonyos öregebb tartományi fejedelem, aki ebben az afférban szerepel, nem Lipót, a bajor régensherceg.

Katonák veszedelme.

Altona, július 15. A 31. gyalogezred 3. zászlóaljában tegnap ebéd után 70 katona, ma pedig még többen megbetegedtek, úgy, hogy ma este összesen 165 ember fekszik a kórházban. A megbetegedések okát még nem állapították meg. A betegek állapota nem aggasztó, bár erős lázuk van. Halálozás nem történt.

A keletázsiai kérdés.

London, július 15. A Reuter-ügynökségnek jelentik Yokohamából: I t o márkí Kinába szándékozik utazni, hogy L i - H u n g - C s a n g g a l találkozzék. Szoulban a helyzet még mindig zavaros. A császárnak emlékiratot adtak át, amelyben azt ajánlják neki, hogy mondjon le.

A nemzetközi sakkverseny.

Bécs, július 15. A nemzetközi sakkverseny XXIX. mérkőzéséről függőben maradt Burn—Halprin-játszmát Burn nyerte meg. A mai XXXI. mérkőzésen győztek: Maróczy Trenchard ellenében, Marco Walbrodt ellenében, Schlechter Alapin ellenében, Tarrasch Showalter ellenében, Janowski Pillsbury ellenében, Csigorin Lipke ellenében. Remis-játszmák: Baird—Halprin, Burn—Steinitz és Schiffers—Blackburne.

HIREK.

A királyasszony Nauheimban.

(Távirati tudósítások.)

Erzsébet királyasszony ma Ischlből elutazott Nauheimba, hogy megrendült egészségét ott millió aggódó és szerető szív örömeire helyreállítsa. Amerre elhaladt, minden állomáson minden szem őt kereste és e meleg, reszkető sugarak emlékével a szívében fogja beszívni Nauheim üde levegőjét.

A királyné utjáról a következő táviratokat kaptuk:

Ischl, július 15.

Erzsébet királyasszony ma délelőtt 10 óra 50 perczkor pompás időben utazott el a salzkammerguti helyi vasúttal. A király kocsin kikísérte a pályaházba.

Salzburg, július 15.

A királyné Salzburgban leszállt a vonatról és a keleti expressz-vonat megérkezéséig elsétált a pályaház közelében lévő Európa-szállóba és ott frissítőt vett magához. Azután könnyed, biztos léptekkel visszament a pályaházba. Általánosan feltűnt jó arczése, a ki-

merültségnek nyoma sincs rajta. Münchenben öt óráig fog időzni.

München, július 15.

Erzsébet királyné a pályaházból nyitott kocsiban a Continental-szállóba hajtatott. Nagyszámu közönség köszöntötte, a felséges asszony az üdvözlést szívélyesen viszonzta. A szállóában Károly Tivadar herceg három leánya fogadta, köztük Zsófia hercegnő, a fiatal menyasszony. Ott volt továbbá nővére, Trani grófnő, valamint Zsófia hercegnő nőleánye, gróf Toerring, akit beemutattak a királynénak. A felséges asszony fél tizenegy órakor Würzburgon keresztül Neuheimba utazik.

(Nauheim-fürdő.)

Mikor a Majna-Weser vasut gyorsvonata elhagyja kiinduló pontját, Frankfurtot és az utas türelmetlenül várja, hogy délebbre jusson, minduntalan el kell szenvednie a vonat megállásának és elindulásának kellemetlenségeit, mert ezen a vonalon igen nagy a 30—100.000 lakosu városok száma és ennélfogva a vasuti állomásoké is.

Végre aztán egy teljes órahosszat száguld a gőzös s amikor újból megáll, az utas nagy rendezőpályaudvaron találja magát. Városnak, akármerre néz, nyomát se látja. Különös! Micsoda nagy ur lakhatik itt, hogy a kedvéért a gyorsvonatot megállítják?

— Nauheim fürdő! — kiáltja a kalauz s az imént még tájékozatlan utas tisztában van a dologgal.

A városkának mindössze kétezer lakója van, de évente sok ezren keresik föl, hogy régi, árnyékos adó fái alatt gyógyulást találjanak.

A mai napon érkezik ide, mint tudjuk, a mi nagyasszonyunk, a királyné ő felsége és itt nyaral.

A pályaudvaron olyan nagy az élénkség, mint akár melyik svájci vagy német rajnamenti állomáson. Az obligát szállodai kocsik, hordárok s a pályaudvarok többi ismeretes alakjai itt sem hiányoznak. A megérkezettek, temérdek podgyászakkal hamarosan elhelyezkednek a különféle rangu alkalmatosságokon, aztán megindul a hosszú és érdekes menet a távoli fürdő felé.

Van köztük mindenféle nemzet és rangbeli beteg. Angolok, oroszok, amerikaiak, hollandusok, németek; közöttük lordok, hercegek, nagybirtokosok, kereskedők és szerényebb társadalmi állásu polgárok, szegények és milliomosok egyaránt.

Ezuttal koronás fő is.

A fürdő berendezése nem olyan luxuriosus, mint Baden-Baden, Wiesbaden vagy általában a modern fürdők. Egyszerű és takaros itt minden.

A fürdő középpontja a nagy tó, számtalan csónakázóval, kedves panorámával, a Johannesberggel a háttérben. A hegy lábánál áll a fürdőépület, amely előtt a válogatott muzsikuskok válogatott darabokat játszanak, körülrajongva a közönségtől.

Erdei utra lépünk. Az utat áthatlan, mély árnyék borítja. Itt tartózkodnak azok a szivbetegek, akik az Oertel-féle kurát használják, itt gyógytatja magát a királyné is.

Nauheimban asszonyok és gyermekek dominálnak. Férfit alig találunk a látogatók közt.

Az olvasóteremben minden civilizált ország újságjaiból van néhány. Játéktértem is van, de az idegizgató hazárdjátékok nélkül, csupán ártatlan társasjátékokat játszanak itt.

Ha kedve kerekedik az embernek, átrándul Homburgba, koronás fők találkozási helyére.

Csak hogy minek menne az ember Homburgba, mikor itt is olyan jó!

A királynénak a Villa Krachtot bérelték ki, amely a Burg-Alleeban fekszik. A villa egyszerű, de barátságos, 1890-ben építették és tizennyolcz szobája van. A 266 méter magas Johannesbergen fekszik egy kert közepében és két percznyire van a parktól és a gyógyteremtől. A Villa Kracht mögött levő kert igen nyugodt és zárt helyen van. Ahol most a Burg-Allee húzódik, tizenhét év előtt még buzaföldek voltak.

A királyné udvartartása tizennygy személyből áll, akik közül tizen a Villa Krachthan. négyen

pedig a „Hotel du Nord“-ban fognak megszállani. Saját használatára a királynénak csak három szobája lesz, egyszerűen butorozva. A nagyobb átalakítást határozottan megtiltotta. Az ételt a győgyteremből kapja a királyné.

ÚJ REGÉNYÜNK.

A mai nappal befejeződött „A milliomos“ című angol regényünk, amely a legszelebb körökben a legnagyobb mértékben megtetszett. Mielőtt új, rendkívül érdekes regényünk közlését megkezdénénk, két nagyobb elbeszélést fogunk olvasóinknak bemutatni. Az egyik Csehov Antalnak

„FÉLELEM“

című munkája, amelyben mesteri tollal rajzolja egy falusi Hamlet tépelődéseit és az orosz falusi élet némely tipikus alakját. Ez az elbeszélés a modern orosz irodalom egyik legkiválóbb terméke és csaknem minden európai nyelvre le van fordítva. Ezután Rudyard Kiplingnek

„TEMETÉSI VÁLLALKOZÓK“

című elbeszélése fog következni, mely az ujabbkori angol irodalom első alakjának legjobb munkái közül való. Kipling műveiből többet lefordítottak már magyar nyelvre és a magyar közönségnél szerzett gyors népszerűségük leginkább bizonyítja érdekes és becses voltukat.

Lapunk mai száma 16 oldal.

— Személyi hír. Fenyőházaról táviratozzák: Báró Bánffy Dezső miniszterelnök ma reggel ideérkezett, hogy dr. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszternek itt nyaraló családját meglátogassa. Wlassics miniszter távollétében annak gyermekei: Tibor, Gyula és Margit fogadták a miniszterelnököt a pályaudvaron. A miniszterelnök Wlassics miniszter villájában megreggelizvén, a család kíséretében sétakocsizást tett a regényes Lubochna-völgyben, majd a nyaralótelepet tekintette meg. Ezután Wlassics Gyuláné reggelit adott a miniszterelnök tiszteletére, aki a déli vonattal elutazott.

— A hatvanadik gyalogezred jubileuma. Egri levelezőnk írja: A 60. gyalogezred augusztus 12-én és 13-án ünnepi megalapításának századik évfordulóját. Erre az ünnepségre már most nagyban készülnek, úgy hogy az ünnepnapok fényeseknek ígérkeznek. A végleges programot tegnap küldték szét és ez a következő: aug. 12-én este nagy takarodó-fáklyásmenet. 13-án: reggel 9 órakor kivonulás díszben a gyakorlóterre, tábori mise, zászlószentelés, az ezredparancsnok ünnepi beszéde; 11 órakor: az ezred lefényképeztetése; 12 órakor: a legénység megvendégelése. Délután 4 órakor: az ezred egy szakaszának bemutatása a felállítás első érvényben volt gyakorlati szabályzat szerint és az akkori felszerelésben. Este ünnep a tisztikertben, majd felvonulás, élőképek és egyéb látványok.

— A pápa egészsége. Rómából jelentik, hogy merőben koholtak mindazok a hírek, amelyek a pápa egészségi állapotának nyugtalanító voltáról szólnak. Dr. Lapponi, a pápa orvosa a leghatározottabban megegyezik egy lapnak azt a híresztelését, mintha a pápa a paralízis progresszívában szenvedne. Az „Osservatore Romano“ ma este szintén határozottan meg fogja czáfolni a hirlapoknak mindama híreit, amelyek a paralízisről és az állítólagos ájulási rohamokról szólnak. A nevezett lap e hírekkel szemben kijelenti, hogy a pápa naponként különböző személyiségeket fogad, akik tanúságot tehetnek arról, hogy a szentatya nemcsak jó egészségnél örvend, hanem a napi ügyeket is folytonosan és fáradhatatlanul intézi. Az „Osservatore Romano“ hozzátéveszi még, hogy ő szentsége az utóbbi napokban többször sétált a Vatikán kertjeiben. Ma a pápa a francia nagykövetet fogadta, aki szabadságra utazik.

Későn éjjel érkezett távirataink jelentései szerint a Vatikán lapjai nem egészen őszintén referálnak a pápa állapotáról. XIII. Leo nem beteg ugyan, de olyan nagyon gyöngye, hogy napokig egy lépést se tudott tenni s mikor kikocsizott, a karosszékéből ölben kellett a kocsijáig vinni. Ma valamivel jobban van. De azért az orvosa, dr. Lapponi eltiltotta minden munkától és azt se engedi meg, hogy audienciákat adjon. Ma csak kivételesen fogadhatta Poubellet, a francia nagykövetet.

— József főherceg Dabason. József főherceg ma délután 3 órakor Dabásra utazott, hogy az ott koncentrált négy honvédelvas-ezred holnap délelőtt tartandó gyakorlatát megszemlélje. Kíséretében voltak: Klobucsár tábornok, Bodnár alezredes és Vécsey százados hadsegédek és Bartusek alezredes. A kies Dabas község, melynek ezúttal volt alkalma először üdvözölni a legnépszerűbb főherceget, házaikat fellobogozta. A főherceget hozó viczinális-vasút öt órakor érkezett meg. A főherceget először Halász Zsigmond képviselő üdvözölte. Azután Halász Jenő főszolgabíró, továbbá Alsó- és Felső-Dabas és Gyón községek előljárói tisztelegtek. A községbe hajtattván, a főherceg pár percre visszavonult uri kényelemmel berendezett lakosztályába a Halászok ősi kuriájában és aztán látogatást tett a vendéglátó háziurnál és nejeinél. Este 7 órakor 22 terítékű ebéd volt, melyen ő fensége kíséretén és a tábornokokon kívül a házigazda nejeivel és Halász főszolgabíró vett részt. A holnapi gyakorlatra való tekintettel a főherceg korán nyugodni tért. Holnap, szombaton, a gyakorlat után tízenegy órakor villásreggeli lesz Halásznéknál. Ő fensége egy órakor utazik el Dabásról.

— A karmeliták ünnepe. A nyolczszázéves karmelita szerzetesrend holnap ünnepi megapításának évforduló ünnepét és ez alkalmából a Huba-utcai karmelita zárdában is nagy ünnepet ülnek; mert holnap lesz két éve annak, hogy elfoglalták P. Soós István zárdafőnök vezetése alatt Budapesten zárdájukat. Ezt a zárdát, amely most öt szerzetesnek ad menedékhelyet, özvegy Pálffy Gerardine grófnő kezdeményezésére, a fővárosi katolikus világ építtette és két év előtt Bogisich Mihály címzetes püspök szentelte fel. Budapesten a legszegényebb nép között települt meg ez a rend, hogy ott buzgóságával, szerény megjelenésével és az igazi lemondás gyakorlásával ápolja a vallásosságát. Mert a karmelita szerzetes igazi megtestesülése a lemondásnak. Kávébarna színű posztó reverendát viselnek, melyet szij övez és fapapucsban járnak. Fejük le van borotváltva és haját csak vékonyka koszorualakban viselhetnek. Élelmök egyszerű: örökös böjtöt tartván, lusételt, betegségi időt kivéve, soha sem esznek, étkezés alatt mindig olvas valaki közülök, nehogy beszélgesse egymással. Az asztalon csakis cserépcészét használnak ivóeszközü; hogy pedig a mulandóságról még itt se feledkezzenek meg, azért a zárdafőnök tányérja előtt örökösen halálzó áll. Lakosbájuk butorzata csakis egy festetlen szék, asztal, imazsámoly, könyvállvány és szalmazsák nélküli ágy. Reggel öt órakor már imádkoznak és a közös imát, melyet szent elmékedésekkel szakítanak meg, csakis este 9 órakor végezik be. Tulajdonjoggal semmit nem bírnak s azért ha áthelyezik valamelyiket az egyik zárdából, imakönyvén s a rajta levő ruhán kívül semmit nem vihet el magával a másik zárdába; mert ott sem lehet semmije a rajta levő ruhán kívül. Az így élő szerzetesek önmegtartózkodását és buzgóságát Budapest közönsége is méltányolván, az idén márczius hóban 60.000 forintot szavazott meg egy általuk építendő új templomra, amely a berendezéssel együtt 200.000 forintba kerül és hét oltárral lesz díszítve. A holnapi istentiszteletet vasárnap is megismétli a rend s az ekkor megtartandó egyházi körmenetben a Schlick-gyár és az első magyar gépgyár munkásai zászlóik alatt testületileg vesznek részt.

— Egy falat kenyér. A „Figaro“ ír egy jótékony egyletről, amelyet Franciaországban is csak nagyon kevesen ismernek, pedig az egész világon alig van párja, tekintve szervezetének végtelen egyszerűségét és józanságát. Az egylet Versaillesban létezik és neve: „Bouchée de pain“ (Egy falat kenyér.) Van három alelnöke: Versailles plébánosa, protestáns lelkésze és rabbinusa. A három pap mellett működik egy titkár, aki — szabadműves! Az egylet helyiségeiben bárki, ha elmegy oda, kap reggelenként és esténként egy félfont kenyeret. Délelőtt tíz és tízenegy óra között, este öt és hat óra között van a kiosztás. Senkitől sem kérdik, hogy kicsoda és hogy honnan jö. Csak azt kívánják még tőlük, hogy a kenyeret egyék meg ott, nehogy valahol becserejlék itálra. Tél idején kapnak hozzá vagy teát, vagy kávét. Az egylet, ha igazolásra nem is szőlítja föl azokat, akik hozzá egy falat kenyérért jönnek, figyelemmel kíséri szegényeit és igyekszik nekik munkát szerezni.

A vidéken persze minden felekezeti módos ember kötelességének tartja, hogy a „Bouchée de pain“-t adományaival támogassa. Magyarországon minden eddigi jótékony intézményt tulszárnyalna áldásos voltában ilyen egylet, szervezetének zseniális átlátszóságával. A kellek is megvannak hozzá. Vankatolikus pap is, református lelkész is, zsidó rabbi is, szabadműves is és szegény ember is fölös számmal.

— Elsüllyedt fregatta kiemelése. Triestből írják: A második francia okkupáció alkalmával a San Carlo molo közelében horgonyzó „Danae“ francia fregatta valahogy lángba borult; csakhamar a mellette álló „San Barbara“ is égni kezdett és a tüzet óriási explozió követte, amely még a szárazföldön is okozott kárt. Mire a füst eloszlott, a hajók a tenger mélyén voltak. A hajón levő hadi kasszában állítólag több millió volt és így nagyon természetes, hogy a katasztrófa óta több ízben is megkísérelték a fregatta kiemelését. Így a napokban újból megpróbálták kiemelni a „Danae“-t, a rossz idő gátolja ugyan a munkát, de azért lehetséges, hogy holnap már egy Napoleon-kori hadihajó kerül napszínre. A buvárok azt beszélik, hogy a „Danae“ majdnem sértetlen állapotban van. Akár meglesz a millió, akár nem, maga a hajóroncs is érdekes lelet lesz.

— Földrengés. Zárából táviratozzák: Sinjben tegnapelőtt nem volt földrengés; Triljben két erős és két gyenge lökést éreztek. Az utolsó lökést tegnap éjjel 1 óra 5 perczkor érezték.

— A szegény Weisz Dávid péntekje. Az első nagypéntek óta a pénteki napot nagyon szerencsétlen napnak tartják, amelyen semmit sem jó kezdeni. Még a rosszakaratu emberek is respektálják ezt a körülményt s lehetőleg szombaton vagy csütörtökön látnak munkához, hamár épen péntekre esik a kezdet időpontja. És Weisz Dávid is ilyen nézetben van a pénteki nap felől, ámátor egyáltalán nem rosszakaratu ember. Ma kellett volna hivatalba lépnie Büchler Sámuel nagykorona-utcai ponyvagyárában, de úgy okoskodott, hogy becsapja a pénteket s tegnap este megkezdte már a működést. Ha kevésbbé volna szorgalmas ember, inkább holnapra halasztotta volna ezt a cselekedetet. A péntek azonban nem hiába tartozik a szerencsétlen napok közé. Megboszulta a szegény Weisz Dávid könnyelmű játékát. Ma reggel alig ment be az új könyvvezető a hivatalba, megbottolt egy rakás zsákban s egy kiálló gázcső kiütötte a félszemét. Szegény, folyvást amiatt panaszkodott, míg a mentők kötözték, hogy csupán azért lépett be már tegnap a hivatalba, mert ma péntek van és mégis ilyen szerencsétlenül járt. Az izraelita kórházban ápolják. Otthon pedig négy apró gyermek sir, hogy a rossz gázcső kiütötte a kedves papa szemét.

— A czirkuszhozgy sorsa. Cäsar Karolínát, Sidoli ismert czirkuszigazgató leányát; néhány év előtt még egész Európában ünnepelték. Mindenfelé diadalmaskodott a czirkusz porondján, így mikor nálunk járt Budapesten, itt is nagy sikert aratott. Annak idején nagy feltűnést keltett, hogy férjét Bukarestben az előadás alatt saját fivérével lelötte. Ezóta Cäsar Karolina nem lépett fel többet, hanem városról-városra bolyongott és nyomorogva tengette életét. Tegnap — mint tudósítónk táviratozza — Bielitzbe érkezett, ahol az éhségtől és fáradtságtól elcsigázva a nyílt utcán összeesett. A város néhány vagyonsabb polgára elhatározta, hogy gondoskodnak majd sorsáról.

— A hajóparancsnok jogai. A hajó parancsnok korlátlan ura az uton levő hajónak; ez azonban — kimondottan csak a személyzetre nézve állt eddig, az utasok más szabályok alá tartoztak. Velük szemben minden egyes esetben a körülmények szerint ítélkeztek. Most egy komolyabb eset fölázintre hozta ezt a kérdést: méltányos-e, hogy az utasok is ugyanolyan szabályzatnak legyenek alávetve, mint a hajó személyzete? Másrészt pedig, hogy válságos időben betöltheti-e hivatását, ha nem tartozik neki mindenki feltétlen engedelmisséggel a hajó és az utasok érdekeinek megvédését illetőleg?

Ezekkel a kérdésekkel foglalkozott most a marseillei törvényszék abból az alkalomból, hogy egy gőzös utasa bepanaszolta a parancsnokot. Az eset a következő: a Buenos-Airesből Marseillebe menő hajó április 14-én érkezett be a bahiai kikötőbe. Mivel akkor Bahiában és környékén a sárgaláz pusztított, a parancsnok megtiltotta a harmadik osztályú utasoknak a partraszállást, és az első és második osztályú utasok közül is csak kettőnek-háromnak engedte meg, hogy egy hajóorvossal elhagyják a hajót. A harmadik osztály egyik utasát, akit a buenos-airesi francia konzul kényszerítéssel küldött haza, bosszantotta a parancsnok kivételes intézkedése és igen kihívó hangon követelte, hogy őt is engedjék partra szállni. Mivel a parancsnok a fegyelem érdekében meg nem engedhetőnek tartotta az ilyen föllépés megtorlatlanul hagyását, a tömeges kiszállást pedig az utasok nyugalma miatt sem engedhette meg, hosszabb sikertelen békeletés után a renitens utast vasra vetette és tizenkét óráig vasban hagyta. A megvasált utas kiszabadulása után nyugodtan viselte magát, de mikor a hajó Marseilleben kikötött, egyenesen a törvényszékhez ment és bepanaszolta a parancsnokot. A törvényszék belátta ugyan, hogy a parancsnok túllépte törvényadta jogkörét, de tekintetbe véve intézkedésének föltétlenül szükséges voltát, őt minden további törvényes következmények alól fölmentette. Irott törvény tehát ezután sem lesz az utasok megrendszabályozásáról, hanem minden egyes esetben jóváhagyják a parancsnok intézkedéseit.

— **Életunt aggastyán.** Hannos József kápolnai 73 éves borbély — mint egri tudósítónk írja — tegnap tréfálkozva mondta a feleségének:

— Ezt a borotvát jól kiélesítem, hátha akad valami vendég.

Felesége és gyermekei gyanútlanul mentek aludni, másnap reggel pedig, mikor az üzletbe bementek, megrettenve látták, hogy az öreg ember teljes erővel elmetszette nyakát az élesre fent borotvával. Minden élesítési kísérlet hasztalan volt, Hannos már halva volt.

— **Amerikai párbaj.** Ghiczy Kálmán, a budapesti orvosi egyetem hallgatója, tegnap Siófokon ügyilkosságot kísérelt meg, amennyiben nagy adag morfiomot ivott. Ghiczy, aki a hasonnevű volt pénzügyminiszternek is rokona, állítólag amerikai párbaj miatt akart megválni az élettől. Mikor ugyanis Berlinben tartózkodott, egy porosz tiszttel egy leány miatt összekapott, aminek amerikai párbaj lett a következménye. Ghiczy hétfőn Vácra Bácsba utazott és ott leugrott egy bérház negyedik emeletéről. De a második emelet rácszatán ruhája megakadt és a házbelieknek sikerült őt megmenteni. Tegnap aztán méreggel próbálta megölni magát. Bár azonnal ellemérget adtak be, állapota reménytelen.

— **Századvégi ifju.** Bécsből írják a következő újságot: Gerassi J. N., Gerassi volt román miniszter és jelenlegi szenátor fia tavaly jött fel Bécsbe, hogy a felsőbb földmívelési intézetet látogassa és a nagyvárosi élet élvezeteiből kivegye részét. Az akkor tizenhat és fél éves ifju alig nézett szét a városban, máris a legnagyobb tékozlásra adta magát. Derűre-borura vett fel uzsorásoktól váltókölcsönöket, még pedig a váltó mibenléte fölül teljesen tájékozatlan anyja aláírásával. A fiatal diák olyan örült módon szórta a pénzt, hogy az első szemeszter végén — hatvanezer forint adóssága volt. Az apja, mikor erről értesült, Bécsbe utazott és rendbehozta a dolgot a pénzügynökökkel, de kikötötte, hogy ezután egy krajczárt se adjanak neki. Alig rohogott ki az apa vonata a pályaudvarból az uzsorások máris rohantak Gerassihoz, hogy újabb kölcsönt ajánljanak föl neki. Természetesen, az ifju a legnagyobb örömmel fogadta az ajánlatot és a kölcsönvett pénzt egyik pénzügynökkel és egy leánnyal néhány nap alatt elmulatta. Azután újabb és újabb kölcsönöket vett fel és a pénzt mindig a legörültebb módon eltékozolta. A mulatóhelyeken kedvelt és ösmert alakká nőtte ki magát és ha mulatósközben kifogyott a pénze, csak egy váltót kellett aláírnia és annyi pénzt kapott, amennyit csak akart. Adósa volt a leglehetősebb

foglalkozásu emeereknek. Tartozott külvárosi mérsárosoknak és vendéglősöknek, kávéosoknak, stb. Egyszer aztán kezdtek összecsapni feje fölött a hullámok. Az apja, aki újból Bécsbe utazott, hogy rendezze az ügyet, mikor megtudta, hogy a fiu újabb tartozása százhuszezer forint, kerekén megtagadta a fizetést. Az ifju Gerassi erre elhatározta, hogy egy leánnyal Párisba szökik. El is indult, de nem jutott messzire, mert St.-Pöltennél elfogták és utitársnőjével együtt visszahozták. A könnyelmű fiatalember dolgai iránt most már nemesak hitelezői csapataja, hanem a rendőrség is érdeklődik.

— **A jégvihar oka.** Jégvihar jött alulról a tenger felől, végigment a dusan termő túl a Dunán és ment rombolva-tombolva föl egész a Kárpátokig. Mértföldes szélességben, mértföldes csizmákban száguldott végig az országon. Elverte a rónák hajlongó kalaszát és a szegény embernek hozott egy újabb esztendei nyomoruságot. A kár meghaladta a harmincz milliót, aminek csak egy kis töredéke volt biztosítva. És összehajtott sok nagytudományu ember, tanácskoztak hosszú órákon keresztül, hogy mi lehet e természeti csapásnak az oka és honnan az eredete. De pozitív választ nem tudott senki sem adni, a természet tüneményeinek nem tudja útját állani halandó elme. Mindössze a magyar meteorologiai intézet vigasztalt meg azzal, hogy a veszedelem csak „lokális” természetű. Most nagysokára, amikor ez ügygel már a minisztertanács is foglalkozott, rájöttünk a jégvihar igaz okára. Hazafi Veray János, az igazság és őszinteség barátja, ma este Ós-Budaváron szavalt el egy nagyhatásu költeményt, a melyben éles megfigyeléssel mutat rá a pusztító jégvézsz okaira. A költemény szóról-szóra így hangzik:

A confetti dobálás és más fesztelen mulatság,
Éz énelőttem nem egyéb, csak ostobaság,
Ezért aztán büntet az isten, hogy a jég elverte hazánkat,
Tönkre tette mindenünket, legfőbb a kenyérnek való
buzánkat.

A jó istenről elfeledkezünk, mert könnyelműek vagyunk,
Jobb lesz a fesztelen mulatság helyett, istenhez foház-
kodunk,
Politzer és Stern a confettit tartják ne hozzák Ós-Buda-
várában,
Elverte a jég szegény hazánkat és most élünk szomo-
ságban.

A „finomított megrovást a confettiről” Veray ur krajczárjával osztogatta boldog-boldogtalannak; a nyomtatott példányon ezt az életrajzi adatot is találjuk:

„Irtam mérgemben 1898. bevégeztem július 4-én
Budapestben.”
Hazafi VERAY JÁNOS,
a confetti-dobálók ostorozója.

A költemény különben annyira meghatott a hallgatóság között egy császári és királyi kamarást, hogy egy forintot adott az „ostorozó” poétának. Ez azonban nem lesz egyedüli jutalma Veray urnak. A meteorologiai intézet, mint értesülünk, diszelnökének választja meg a természettudós költőt és oly értelemben intéz feliratot a kormányhoz, hogy a confetti behozatalát — esetleg a tárgyalás alatt levő vámtarifá keretében — határozottan tiltsa el. Mert „panem et circenses” kell ugyan a népnek, de ha választánunk kell kenyér és confetti között, úgy talán mégis inkább a confetti vesszen.

— **Az orvos ur.** Glück Gyula üzletvezető volt egy nagyobb kereskedésben. A szerény név és egyszerű foglalkozás azonban nem volt inyára és fölvevén a dr. Székely Béla nevet, a Kemnitzer-utca 21. számú házban nagyobb lakást bérelt, a kapujára pedig kitette a tábláját. Glück praxisának nagy része a rendőri felügyelet alatt álló leányok körében volt, akiket két-három forintért mint helyettes rendőr orvos vizsgált meg. Ez azonban nem volt neki elég. Bejáratos volt bizonyos színházi körökbe is, ahol az alsóbb rangú színésznőket és énekesnőket ugyancsak „hivatalos kiküldetésben” vizsgálta meg szintén szép pénzért. Glück Gyula ebből a jövedelemből nagylábon élt és minden napos vendége volt a fővárosi mulatóhelyeknek. Most azonban mindennek vége. Egy hajós-utczai kereskedő akarta vele öcscsének szervi szivbáját gyógyíttatni, ebbe azonban belesült, mert összes orvosi tudománya néhány közkeletű gyógyszer

volt, amelynek neveit és hatását egy orvosismerősétől hallotta. A szerencsétlen fiatal ember állapota egyre rosszabbra fordult, végre is jónak látta a bátyja, hogy más orvoshoz vigye. Az orvosnak föltűnt a dolog, utánajárt és följelentette a rendőrségnek. Glück valószínűleg neszét vette a dolognak, mert a lakásáról eltűnt. Ügyében Karácsonyi kapitány vezeti a vizsgálatot.

— **Régi bűn.** A véletlen a zimonyi rendőrséget egy ezelőtt husz évvel elkövetett gyilkosság felderítésére vezette. Husz évvel ezelőtt ugyanis egy Pantelics István nevű embert Zimony város utcáján átmetszett nyakkal holtan találtak. A rendőrség akkor erélyesen nyomozta a gyilkost, de nem tudta kézrekeríteni. A gyanu leginkább a Busia testvérek ellen irányult, mert ezeket látták legutoljára együtt Pantelicscsal mulatni. Amde ugy Busia Pál, mint fivére Busia Iliá tagadták a tett elkövetését és így szabadon bocsátották őket. Busia Iliá azóta meg is halt, de Pál tegnap egyik barátjának nagy titoktartás fogadása mellett elbeszélte, hogy ő a gyilkosa Pantelicsnak. Így került a dolog a zimonyi kapitány elé, mert Busia barátja természetesen feljelentette a rábizott titkot. Busia Pál a leghatározottabban tagad mindent, de több újabb momentum is bizonyítja bűnösségét. Sőt egy másik ember életéért is felelős. Ugyanazon éjjel, mikor Pantelicset meggyilkolták, egy dunagőzhajózási kapitány is nyomtalanul eltűnt. A kapitány azon éjjel szintén Busiáék társaságában volt és így nagyon valószínű, hogy vagy először Pantelicset gyilkolta meg a két fivér és tettüknek tanuját, a kapitányt is elnémitették, vagy a kapitány halálának tanuja volt Pantelics és ezért kellett neki is elpusztulnia.

— **Női matröz.** Berlinben nemrégiben egy szabónál megjelent egy fiatal ember és két matrözöltönyt rendelt meg, minthogy — mint mondotta — tengeri utra készül. A ruhák nemsokára elkészültek, a fiatal ember meg is volt velök elégedve, de mikor fizetésre került volna a sor, ezt egyik napról a másikra halasztotta. Végre is, mikor a szabó már fenyegetőzni kezdett, az atyjához utasította, aki portás a Lützowplatzon. Az apa rendkívül csudálkozott, hogy a fia ilyen felesleges kiadásokat csinál és csakugyan a nemsokára hazakerült fiu és a szabó kölcsönösen konstataáltak, hogy egymást nem is ismerik. Mikor azután a szabó elmesélte a megrendelés részleteit, kiderült, hogy az illető fiatal ember a portásnak megszökött — leánya. A portás persze nem fizette ki a számlát, a szabó pedig a rendőrséghez fordult, amely hamarosan kikutatta a fiatal női matrözöt és visszaidta „boldog” szüleinek.

— **Szerencsétlenség gondatlanságból.** Sátoraljaújhegyi levelezőnk írja: Nagy szerencsétlenségnek voltak szemtanui tegnapelőtt egy társaság tagjai a Czigánd mellett elfolyó Tisza közepén. Friedmann Gyula cigándi fiatal bérő barátjai társaságában csolnakon halászni ment a Tiszára. Egyik kísérője puskát is vitt magával. Midőn a társaság a folyó közepén vigan evezett, Friedmann, aki nem tudta, hogy a fegyver töltve van, azt kezébe vette és reá támaszkodott. A következő perczben a fegyver elsült és az egész serét-töltés mind a két kezébe furdott, ezenfelül az arczán is több sebet ejtett. A szerencsétlen fiatal embert a kórházba szállították, hol az egyik kezét amputálni kellett. A másik kezének ujjait is annyira elcsontította a lövés, hogy valószínűleg azoknak eltávolítása is szükségessé válik.

— **Halálos feledékenység.** Parókás Ferencz bajnoki lakos — mint tudósítónk írja — vizért ment ki a szőlőbe, a kis Márton fia pedig utána settenkedett és vele ment. A kútnál az apa telemerítette a magával hozott korsókat, aztán lassan hazafelé ballagott, de a kut száját elfeledte a deszkafödővel befedni. A kis Márton ott játszadozott még egy darabig és mikor látta, hogy az apja már messzire van, utána futott és nem véve észre a nyitott kutat, belezuhant. Az apja csak otthon vette észre hiányát; gyorsan visszasietett a szőlőbe, de a kis Mártont már csak holtan buzhatta ki a vizből.

— **Mezei munkások zendülése.** Apostagról jelenti tudósítónk: A Tass községhez tartozó Alsó-Szent-Tamás pusztán a Kun-Szentmikiósról szerződött munkások a munkát a cséplőgép körül megtagadták és a dolgozni akarókat fenyegetni kezdtek. Kaszákkal, botokkal fegyverkezve törtek rá a dolgozni akaró csoportra, amelyet végre is a munka abbahagyására kényszerítettek. A helyszínén csaknem véres összeütközésre került a dolog. A zendülők megfélemlítésére és a rend helyreállítására csendőroket küldtek. A zendülés valódi okát a vizsgálat fogja kideríteni.

— **Felismert öngyilkos.** Megirtuk, hogy tegnapelőtt a Margithidről egy fiatal leány a Dunába ugrott és nyomtalanul eltűnt a vízben. A rendőri nyomozás megállapította, hogy az illető Pajok Mari szkribinyei születésű 25 éves napszámosleány volt s szerelmű bántata kergette a halálba.

— **Megfagyott juhászok.** Dr. Kozma Sándor. Máramaros vármegye főorvosa — mint levelezőnk írja — pár nap előtt azt a jelentést kapta Szinevér községből, hogy ott két tizenhat éves fiatal juhászt a havas aljában megfagyva találtak. — Pár nap előtt pedig Herincse községből is érkezett ilyen jelentés. Egy gazda 14 éves fiával sőt küldött a havasra a juhászoknak, de az uton jégeső érte a magas hegyek között a fiút és másnap egy fa alatt találták megfagyva az aramenő emberek.

— **Munkás-strike.** A Kienast és Bauerlein-féle soroksári-uti bétisztító-gyárban a munkások, szám szerint 60-an beszüntették a munkát. A gyár vezetőjétől azt kívánják, hogy bérüket 10 forinttal emelje. Eddig a rendet nem zavarták meg.

Napirend.

N a p t á r: Szombat, július 16. Római katolikus: Sarmelh B. t. — Protestáns: Ruth. — Görögorsz.: (július 14.) Kod. Andr. — Zsidó: Sabbath Matoth M. — Nap két 4 óra 4 perccor, nyugszik 7 óra 36 perccor. — Hird. két délután 1 óra 34 perccor, nyugszik reggel 6 óra 11 perccor.

A horvát miniszter fogad délelőtt 8—10 óráig. Az iparművészeti múzeum nyitva 9—1-ig. Deák-mauzóleum a kerepesi-úti temetőben nyitva este 5 óráig.

Nemzeti múzeum képtár nyitva délelőtt 9—1 óráig. Többi tárai, köztük a néprajzi osztály is (Kilág-utca 15. sz.) 50 krajczár belépődij mellett tekinthetők meg.

Természettudományi gyűjtemények múzeuma nyitva 10—12-ig. (Múzeum-körút 4.) Országos képtár az Akadémiában nyitva 9 óráig délután 1 óráig.

Technológiai iparmúzeum nyitva 9—1-ig és 3—5 óráig.

Rovargyűjtemény a nemzeti múzeumban nyitva 9—1-ig.

Múzeumi könyvtár nyitva 9—1 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva 8—12-ig.

Akadémiái könyvtár nyitva 3—8 óráig. Az új országgház kupolacsarnoka megtekinthető 10—1-ig 50 krajczár belépődij mellett.

Savanyu Józsi.

A mai újságolvasó generáció úgy van ezzel a névvel, mint sok más ezerrel, amire rámondja: „Nagyon ismerős ez a név! Olvastam az újságokban. Valami novellista lehetett, alanyi költő, hadvezér vagy híres betörő.” Persze tizenöt esztendő múlva már nem lehet egészen bizonyosan tudni, miért emlegettek valakit egy félemleröltő előtt, mert nagyon derék ember volt, vagy iszonyu gazember.

Savanyu Józsi csak a Dunántul emlékeznék nagyon jól. Ott száz községben tartották ébren az őreket az emléket. Ott még ma is az ő nevével fékeznek meg a síró gyerekeket; ott pandurt és Savanyu Józsi játszanak a kamaszokba érett fiúk; a felnőttek pedig a komoly nézeteltérések alkalmával, mikor már minden szenttel végeztek és a „radai rossz seb“-et is felszólították az ellenfél elpusztítására, rendszerint ilyen fejezik be a cifra vitát:

— Te . . . te . . . te Savanyu Józsi!

Savanyu Józsi, a haramiává lett juhászbojtar nem azok közül a betyárok és szegénylegények közül való volt, akiket a népszínházban hősként lehet színpadra vinni, akiknek a nevét bizonyos szeretettel és tisztelettel őrizte meg a betyár-romantika. Savanyu Józsi hitvány kapczabetyár volt, közönséges zsvány, betörő, fosztogató és gyilkos. Semmi se volt benne a népdalok betyáraiból. Sunyi nézésű, rossz természetű, igénytelen formájú, közönséges zsvány. Se nótázásra se nótába nem való.

A pusztai csaplórosné nem szerette, a cigány nem huzta neki, a tanyás ember nem rejtegette, mert Savanyu Józsi ezeket is megrabolta, vagy esetleg gyáván meglapta.

Puskával járt, de a szüre alá rejtegette. Lovon nem ült, csak az országuton meg az erdőn bujdokolt és ha gazdag emberhez nem fért, megrabolta bizony a szegény zsellért is.

Nem is úgy fogták el, puskával a kezében, hanem mikor bujdokolt és gyáván meglapult. Valami ágy alól huzták ki a zsandárok, puskaropogás nélkül.

A sok hüncért élete fogytaig tartó fegyháza itélték és Illavára vitték. Amilyen zsvány volt becsületes embernek, olyan becsületes lett rabnak. A legpéldásabb viseletű, meghunyászkodó, alázatos, szorgalmas. Ha valami „kollégája” gonoszra tört a fejét, feljelentette, mikor az illavai rablázadás volt, félrehúzódott és a lázadók ellen vallott. Gazember volt zsványoknak is.

Roppant szorgalommal öltögette a sovány, sunyi figura a katonabakancsokat a műhelyben. A fegyházban egyszer nagyobb társaság nézte meg a híres rabokat. Hoszter Fülöp és Savanyu Józsi volt a két „legérdekesebb.” A szép, intelligens arczu, délczeg, rabruhában is majdnem elegáns várpalotai kilencszeres rablógyilkos és a töpörödött, félszeg, meghunyászkodó haramiavezér.

Valaki megkérdezte Savanyu Józsi:

— Hogy vannak itt a fegyenczek?

— Köszönöm alázattal a kegyes kérdést. A fogházigazgató ur nagyon jó hozzánk. Jól vagyunk nagyon.

— Aztán meddig marad itt?

— Mindéig, felelte a rablóvezér, azt jelezvén ezzel a dunántulias szóval, amit a hivatalos stílus „életfogytiglani fegyháza itéltetett“-nek mond.

— Aztán mért került ide?

— Sokféle ügy volt.

— De azért csak nem itélték örök rabságra?

A rabló elfordította a fejét és félig morogva, elfojtott dühvel mondta:

— Emberhalál is történt.

A fegyházigazgató sietett figyelmeztetni a látogatókat, hogy bármit kérdezzenek a raboktól, csak egyet ne: hogy miért kerültek ide. De a Savanyu Józsi eszejárását mégis megismerte mindenki. Csak a fegyházigazgatóság nem. Erre vall legalább, hogy a meghunyászkodott rablót megjavultnak nézték s nemrég föltételes szabadságra bocsátották. Ennek a szabadonbocsátásnak már megvan az eredménye tul a Dunán. Ma ugyanis a következő tudósítást kapjuk:

A Dunántul réme, a híres Savanyu Józsi, tizenöt hosszú esztendőt töltött Illaván, honnan a napokban került haza Veszprém vármegyébe, a szülőfalujába. A hosszú raboskodás, úgy látszik, nem törte meg a haramiavezért, mert mióta hazajött egymást érik a rablások.

A napokban egy kirabolt és meggyilkolt ember holttestét találták meg az országuton, a mult héten pedig egy Gertner Sebestyén nevű veszprémi kocsiat állított meg a balatonfüredi országuton három, puskával felfegyverzett rabló, kik az erdőszélben ráriálták a kocsióra, azután a lovak elé ugrottak és felfordították a kocsiat. Majd átmozgatták a halálra rémült Gertner Sebestyén zsebeit és elvették tőle a nála talált harmincz krajczárt. Ekkor letérdepeltették és megeskették, hogy a dologról senkinek se szól és el nem árulja őket. A megrémült ember természetesen mindent megtett, amit tőle követeltek, de Veszprémben érve, azonnal értesítette a csendőrséget, mely rögtön megindította a nyomozást.

A környéken most 70—80 csendőr hajszolja a veszedelmes gonosztevőket. Azt gyanítják, hogy mind a két eset Savanyu Józsi műve, kinek feltételes szabadságra bocsátása óta minden nap jelentkezni kellett volna a csendőr-őrsparancsnoknál. Ennek a kötelezettségnek Savanyu Józsi két napon át meg is felelt, de azután eltűnt hazulról, azóta nem tudják, hol kóborol és mit mivel? Valószínűleg ő folytatja, czinkostársaival együtt, a régi mesterségét.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* A nagyváradi színészet jubileuma. Nagyváradon augusztus 26-án lesz az ottani színészet százéves jubileuma. Az ünnepélyt a „Szigligeti Társaság” kezdeményezte és a hónap 13-án tartott ülésén a műsort véglegesen megállapította. Eszerint ünnepi díszgyűlést tart, melyen Somló Sándor ez alkalomra írt ódáját fogja elszavalni. Rádl Ödön elnöki megnyitót mond, Náményi Lajos pedig a százéves színművészet történetét és fejlődését fogja méltatni. A díszgyűlés után a közönség a „Sas” elé vonul, hol az épület falán elhelyezendő emléktáblát lepezik le. Az emléktáblát Nagyvárad városa készítteti; a feliratot Rádl Ödön, a „Szigligeti Társaság” elnöke szerkesztette:

„E városban, ez épületben, a színpadról elhangzott a magyar szó emlékére 1798. augusztus 26—1898. augusztus 26. Hálás kegyelettel az uttörők iránt, a „Szigligeti Társaság” kezdeményezésére: Nagyvárad város közönsége.”

Az emléktábla előtt dr. Bodor Károly, a társaság főtitkára emlékbeszédet mond, mely után a társaság az emléktáblát dr. Bulyovszky József polgármester gondozásába bocsátja.

Igen érdekes lesz az esti ünnepi díszelőadás, melynek rendezésére Böllöny József intendáns készséges ügyszeretettel vállalkozott. E. Kovács Gyula prologja, melyet ez alkalomra írt és szavalni fog, nyitja meg a díszelőadást, ezt követi: Fehér Dezső alkalmi előjátéka s végül előadásra kerül korhú jelmezekben a száz év előtt Nagyváradon adott: „Süketnéma” című vígjáték, tablókkal. Az ünnepély alkalmából Náményi Lajos emléklapot ad ki. A Szigligeti-társaság az ünnepélyre Bihar vármegye és Nagyvárad előkelőségein kívül több irodalmi társaságot hívott meg. A díszgyűlés után déli 1 órakor banquet lesz a „Sas”-ban.

* **Germania.** Illica milanói író, akinek tollából került ki Puccini „Bohème”-jének és Giordano „André Chenier” című operájának szövege, most báró Franchetti számára ír egy „Germania” című operalibrettot. A német szabadságharcokról lesz benne szó és hősei Stein, Gnaisenau, Blücher, Körner, Humboldt. — Itt megemlítjük, hogy Franchettinek „Pourceaugnac” című operáját, amelynek szövege Molière „Képzelt beteg”-e nyomán készült, előadták Rómában. A darab Milanóban, ahol legelőször bemutatták, csúnyán megbukott. A szerző átdolgozta, de új formájában se nagyon tetszett. A nézőtérén ott volt Róma legelőbbkelő közönsége, maga Crispi is. De Franchetti barátai hasztalan erőlködtek, az opera csak nem tudta fölmelegíteni a hallgatókat. A mindenható klakk — tudniillik az üzletszerű klakk — a darabot részint agyonhallgatta, részint lepiszszegte. Tudván ugyanis, hogy Franchetti báró gazdag ember, arczátlan követelésekkel léptek föl vele szemben. Ez Franchetti imprezárióját annyira dűlbe hozta, hogy a klakk-főnököt előadás előtt arczul ütötte. A klakk tüntetése daczára is azonban Franchetti barátai kihívták tizenháromszor, ami elég végzetes szám . . .

* **Brennerberg Irén Londonban.** A magyar hegedűművésznő, akit a budapesti közönség a filharmonikusok hangversenyéről és önálló estélyeiről ismer, most Londonban játszott. Az angol fővárosban tudvalevőleg nyáron van a nagy szezon és ilyenkor tíz hét alatt (mert körülbelül ennyire terjed ott a haute saison) több a színelőadás és hangverseny, mint másutt egész esztendőn át. Brennerberg kisasszonyt briliáns hegedűjátékáért, mint az ottani lapokban olvassuk, zajosan ünnepelték.

* **Sarah Bernhardt körutja.** Sarah Bernhardt Londonban befejezte nagysikerű vendégjátékát. Most más angol és skót városokat keres föl és eljátsza ott főbb szerepeit.

* **Három zeneköltő szobra.** Berlinben közös szobrot állítanak Haydnnak, Beethovennek és Mozartnak. Dr. Siemering Rudolf tanár már elkészült a szobormintával és most hozzáfog a kivitelhez. Ujabban fölmerült az a terv, hogy Wagner Rikárdnak is szobrot emelnek a porosz fővárosban.

FŐVÁROS.

(Akta-üzlet.) Régi dolog, hogy az ember a mellékfoglalkozásait szereti komolyabban venni. A főfoglalkozás mindig egyformán hajt a konyhára, ha szorgalmasak vagyunk vagy lusták; ellenben a mellékfoglalkozás jövedelmezőségéből csak annyi a miénk, amennyit belőle esetről-esetre fáradságosan kiereszokolunk. Ezért szeret a szerződött színész sűrűn vendégszerepelni, a tanár privátórákat adni s a hivatalnok egy kis mellékhivatallra pályázni. Nem csoda, ha aztán a főváros kisebb hivatalnokai is többet törték a fejüket mellékjövödelmeken, mint azon, hogy a hivatalos órák alatt szorgalmaskodjanak. A végén a főnök nem ül az embernek a hátán és úgy sem tudja, szorgalmas-e az illető vagy sem. És lassankint megtalálták a főváros kisebb hivatalnokai a forrást is, amelyből meríteni lehet. Látták ugyanis, hogy az újságok tudósítói naponta eljönnek kérdezősködni, van-e valami érdekes a legújabb aktákban. Ha ezek nem fáradságosak bele az akták után kérdezősködni, akkor az újságok nyilván árát is szívesen megadják az érdekes akta-híreknek. Így történt aztán, hogy a főváros kisebb hivatalnokai lassankint megosztokodtak az újságokon s ami érdekeset a nekik kiosztott aktákban találtak, azt mindegyikük sietve értékesítette a maga újságjánál. Ebből pedig az a különös dolog keletkezett, hogy az aktakivonatokat kapcsán a riportereskedő hivatalnokok ítélkeztek a főbélvalóik intézkedései fölött, ami elvégre csakugyan nincs rendjén. Elegen szidják a fővárost úgy is, még a saját hivatalnokai is beálljanak a kritikus kórusba? Halmos polgármester tehát ma körrendeletet bocsátott ki, amelyben megtiltja hivatalnokainak ezt az összeférhetetlen mellékfoglalkozást. S ezt nagyon helyesen tette. Mert először is a főváros néhány esztendő óta sokkal jobban fizeti a hivatalnokait, mint akár az állam, akár más hatóság (s így nincsenek is rászorulva a mellékfoglalkozásra), másodsor pedig ez az akta-üzlet csöppet sem volt morális. S ha már a nagy anomáliákat nem tudja megszüntetni, írta ki a polgármester legalább a kicsinyeket.

(Budapest látképét a párisi kiállításon.) A főváros sok érdekes műtárggyal és műemlékkel vesz részt az 1900-iki párisi világkiállításon. A költségekre százezer forintnál nagyobb összeget irányoztak elő. Ebből az összegből egész sorozat érdekes képet, olaj és vízfestményt rendelnek meg. Ezek a képek fejlődő fővárosunknak legszebb látványait fogják feltüntetni. E képek festésére előkelő festőművészek pályáznak. De a modern Budapest kivül kiállítják ama látványokat is, amelyek a régi Pest és Buda ódon házait örökítik meg és amelyek már láthatók voltak az ezredévi kiállítás fővárosi pavillonjában is.

(A telek-pazarlás.) Néhány évvel ezelőtt a fővárosban derűre-borura osztogatták a telkeket. Két vállalkozó kiismervén a helyzetet, illetlennek tartotta volna a főváros eme bökénységének figyelmen kívül hagyását és azon a czímen, hogy gyárát épít meglehetősen nagy darab, rendkívül olcsó területet kerített a fővárostól. A telken azonban nem gyárát, hanem korcsmát építettek és most azt akarják, hogy a főváros hagyja ezt jóvá. A pénzügyi bizottság ma foglalkozott a dologgal s a két gyáros kérelmét elutasította s felhívja a tisztúgyészt, mondjon véleményt, nem vehetné-e vissza a főváros az olcsón adott telket.

(Védekezés a tudóvész ellen.) A belügyminiszter valamikor az év elején rendeletet küldött a törvényhatóságokhoz a tudóvész terjedésének megállítására vonatkozólag és a tanács csak most a napokban intézkedett a miniszter rendeletének fogantatásáról. Mindenekelőtt a lakáskérdést vette elő; augusztus végéig a tisztú főorvos is, a kerületi előjáróságok is tegyenek előterjesztést a zsufolt és pincze-lakások, éjjeli szállások szabályozása iránt. A főváros amint a tanács fölemlíti, máris tetemesen javított a szegényebb néposztály lakásvizonyain, de azért újból szaporítja a hajléktalanok menedékhelyének számát s föl is hívja a tanács közjótékonyági ügyosztályát az idevágó előterjesztés megtételére. Hasonlóképen szaporítja a szükséglakásokat s munkaházakat a

lépéseket tesz a tanács a nagyobb iparvállalatoknál, hogy a törvénybe foglalt kötelezettségeiknek eleget téve, a saját alkalmazottaik számára munkaházakat építtessenek. Felhívja a tanács az előjáróságokat, hogy a lakásoknak nem alkalmas pinczehelyiségeknek lakásokul való használatát a legszigorubbán tiltsák el. Erélyes felügyeletet rendel a tanács a műhelyek egészségügyi viszonyaira is. Végül fölemlíti a tanács az intézkedések kapcsán, hogy télen nagy könnyebbségére vannak a szegényebb néposztálynak a népkonyhák és a melegedő-szobák is. A népkonyhákban ezután a szegénysorsu tanulók is kaphatnak ebédet.

Drága vállalkozók.

Több oldalról hangzott már a panasz a részben, hogy a fővárosnak nagyon is drágán számítanak és dolgoznak a vállalkozók. Átlagban 15—20 százalékkal drágábban vesz a város mindent, sőt az építkezések 30—40 százalékkal többbe kerülnek a fővárosnak, mint a magánosoknak.

Hogy micsoda horribilis összegre rug ez a különbözet, azt nem kell bővebben magyarázgatnunk, mert hisz általánosan ismert dolog, hogy a főváros évenként 8—10 millió forintot fordít anyagszállításokra és építkezésekre.

Szakértők számítása szerint közel két millió forintba rug az az összeg, amivel a főváros évenként többet fizet a magánosoknak.

S mindez miért? Mert majdnem hihetetlen, de tény, hogy a főváros — a legrosszabb fizető.

A vállalkozók számlái hónapokon, sőt éveken keresztül hevernek hol a mérnöki hivatalban, hol a számvevőség-nél, annak daczára, hogy azokat a szerződések értelmében három hónapon belül el kellene intézni.

Volt alkalmunk a mai napon is egy érdekes végszámlát látni. Egyik ősmert fővárosi vállalkozó 1896. szeptember havában befejezvé az építkezést, 1897. évi január hava elején benyújtotta a végszámláját, melynek alapján még 10.000 forintba van igénye.

A végszámlát a mérnöki hivatal még a mai napig sem intézte el, sőt most a napokban adta vissza a vállalkozónak azzal, hogy irassa pártolólal alá még egy hizottsági taggal. Majd ha ez az aláírás is meglesz, tesz csak a mérnöki hivatal jelentést, amelyet azután kiadnak a műszaki számvevőségnek, ahol rendszerint szintén öt-hat hónapig szoktak a számlák elheverni.

Ha a számvevőségtől visszakerül a számla, akkor még a tanácsba viszik s így örülhet a vállalkozó, ha az év végéig megkapja pénzét.

Hogy micsoda veszteséget jelent ez a sok huza-vona a vállalkozóra nézve, azt sem kell bővebben magyarázgatnunk. — Hisz maga a kamatvesztés legalább ezer forintba rug, nem is számítva azt, hogy a vállalkozó mit veszít azáltal, hogy pénzét két esztendőn át nem forgathatja.

Igaz ugyan, hogy a vállalkozó emiatt akár pörbe is foghatná a várost. De ugyan mit érne vele? Megnyerné a pört, de azután lemondhatna egyszer s mindenkorra arról, hogy a városnak valamit dolgozhasson.

A veszteséget azonban valamiképp be kell hozni.

Be is hozzák, még pedig úgy, hogy már ajánlatuk megtételénél számításba veszik a veszteséget s amit rendes körülmények között száz forintért szállítanak, azért 120—130 forintot követelnek.

Hát biz ez furcsa gazdálkodás!

Ez az oka különben annak is, hogy a nagyobb vállalkozók, kik nem hajlandók magukat magasabb árakkal rekompenzálni, egyáltalán részt sem vesznek az árlejtésekben. Így azután, ugyszólván kivétel nélkül, drága pénzen rosszmunkát kap a város.

Halmos polgármesternek sok mindenre kiterjed a figyelme; talán gondolhatna egy kicsit erre is.

Vegyen egyszer a kezébe egy végszámlát

s nézze meg, meddig tartott annak az elintézésére? Alig hiszszük, hogy ősmerné ezeket a dolgokat — hisz a fővárosnál történnek — mert különben régen feyelmet akasztott volna az egész mérnöki hivatal nyakába.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Az aradi sikkasztás. A r a d r ó l jelentik: Ma szembesítették Bácsot Scheinbergerrel, aki tagadta Bács állításait a részesedésre vonatkozólag. Király Gézárt is szembesítették Scheinbergerrel, de ez Király állításait is tagadta. Délután tanukat hallgattak ki. Jordán Ferencz, Scheinberger volt főpinczére azt vallja, hogy Scheinberger Bácsnak, ez utóbbinak elfogatása előtt csak rövid ideig adott ingyen italt, rondes elszámolással. Rácz Károly adótiszt a 63.000 forint elszikkasztása dolgában terhelően vallott Czeglédy ellenőr és Bognár adótiszt ellen.

— Várkonyi Nyiregyházán. Várkonyi, István az ismert szocialista-vezér ellen a Muzsik-féle összeküvés dolgában a törvényszék tudvalevőleg megszüntette az eljárást és elhatározta, hogy a végzés jogerőre emelkedése után kiszolgáltatja a nyiregyházai törvényszéknek. Minthogy az ügyészség tegnap bejelentette, hogy a határozatnak ebbe a részébe belenyugszik, indítványára ma vitték Várkonyit két börtönőr kíséretében Nyiregyházára, ahol izgatásért kell majd felelnie. Mint tudósítónk táviratozza, Várkonyi ma reggel meg is érkezett Nyiregyházára. Sarvay vizsgálóbíró holnap hallgatja ki.

— Sikkasztó vasuti pénztáros. A Száva mellett levő Broll város vasuti pénztárnoka a reábizott összeget hosszabb idő óta saját szükségleteire fordította, sőt az állam pénzéből nagy tivornyákat is csapott. Végre rájöttek csalására, de ekkor az el tulajdonított összeg már meghaladta a 3000 forintot. Konkolics Józsefet, ez a neve a hűtlen pénztárnoknak, a pozsegai törvényszék ezen bűne miatt két évi feyházra ítélte. Miután Konkolics tartalékos hadnagy is, elveszti rangját is.

— Paraszt szerelem. Ez évi Április 12-én nagy, népies előadásokkal és tánczcal egybekötött jótékony célú ünnepélyt rendezett, saját pénztára javára, a laczházai aranyifjuság a „Két kék keselyű”-höz czimzett vendégfogadó összes termeiben. A mulatságot semmi sem zavarta egész a hajnali órákig. Ekkor azonban Korszós István és Gergely István összeveszttek egy leány miatt, a szót szó követte, végre pedig Korszós Pista markolatig döfte a kését Gergely mellébe. A boldogtalan néhány óra mulva meghalt s Korszós Istvánt a pestvidéki törvényszék fogházába szállították a csendőörök. A pestvidéki királyi törvényszék az ügyészség indítványára szándékos emberölés bűne miatt vád alá helyezte Korszóst s ügyében még a nyári szünet alatt tart végtárgyalást.

— A kegyelemkérés szocialisták. A szabolcs-vármegyei szocialis mozgalmak idején egyre-másra tartották az elámitott földmivelők az alakuló és tanácskozó gyűléseket, természetesen hatósági engedély nélkül, sőt hatósági tilalom ellenére. A hatóságok felelősségre vonták a kolomposokat, akiket egymásután 100 forint, 200 forint pénzbüntetésre és 15—30 napi elzárásra ítéltek. Az ítéletek ellen beadott felebbezések megjárták mind a három fórumot és a dolog vége az lett, hogy a kiszabott büntetéseket harmadik fokon is helybenhagyták. Néhányan ekkor az elítéltek közül felségfolyamodáshoz fordultak és ő felségétől kérték a kiszabott büntetés elengedését. A felségfolyamodványok közül kettőt, az eperjeskeiekét és a pátróhaiakét most küldte le a belügyminiszter Szabolcs vármegyéhez azzal, hogy azok a kabinetirodától minden megjegyzés nélkül érkeztek vissza. A megérdemelt példás büntetéseket tehát a szocialista vezéreknek viselniök kell és egyuttal megbizonyosodhatnak a felől is, hogy a király nem tart velők az urak ellen, mint azt annak idején épen ők hirdették.

— Harminczhat család veszedelme. Mint stropkói tudósítónk táviratozza, az ottani járás szolgabírói hivatala Westreifer Izsákot 30 napi elzárásra és tíz forint pénzbüntetésre ítélte el azért, mert döglött marha husát árusította. A vizsgálat kiderítette, hogy a husóból harminczhat család evett, a maradékot pedig az ó-falvi gőzfűrészgár munkásai vették meg. A csendőrség különben folytatja a vizsgálatot, mert hasonló esetek újabban is előfordultak.

SPORT.

+ Gr. Henckel L. jockeyja, Franke Hesp jockey, a Kincsem-trainer fia, aki utóbbi időben Németországban a most feloszlatandó gróf Henckel-stállónak lovagolt, mint értesülünk, gróf Henckel Arthur magyarországi istállótulajdonoshoz, amannak fivéréhez szerződött.

+ Esterfi. Rohonczy Gedeon Esterfi-je kétes induló a Szt.-István-díjban.

+ Or-dur. Springer Gusztáv Or-dur-ja, melyet a Szt.-István-díjra praeparáltak, nincs rendben.

+ A Kárpáti-díj. A tátra-lomniczi meeting negyedik napján futandó 50.000 koronás Kárpáti-díjban a következő lovak várhatók a starthoz:

Jutalom 36 56 1/2 kgr. lovagolja	Gilchrist
Virgoncz 36 56 1/2 kgr.	Adams
Timár 26 49 1/2 kgr.	Peake
Ladra 26 48 kgr.	Marsh
Batavia 26 48 kgr.	Cleminson
Eigentlich 36 62 kgr.	?
Jane Eyre 26 48 kgr.	Hyams.

Lóversenyek Tátra-Lomniczon.

(Harmadik nap.)

A tátra-lomniczi versenyek holnapi programján igénytelen futamok vannak. A legjobban díjazott verseny a „Szepességi-díj“, melynek 5000 koronájáért kilencz ló indulhat. A benevezettek közül nagyon is kimagaslik Véletlen, mely az első napon a Tátra-handicapban aránylag nagy súly mellett jó lovakat vert meg. Az Andrassy-ló holnap csupán 49 1/2 kilóval indul és így győzelme bizonyosnak tekinthető.

Az eladó gátversenyben a tegnapi győztes, Szívós, újra első lehet, míg a felkai handicapban Malteser vagy Dalffy győzhetnek. A kétéves nyeretlenek díjában A la grecque a jelöltünk Bac előtt, a kétévesek eladóversenyében pedig Gwen bir legtöbb esélyes.

Sokkal nagyobb mezőny várható az eladók handicapjének a startjához, melyben Szittyá és Pál között lehet érdekes küzdelem.

A nap utolsó futama a Tarpataki-díj, melyben Töreknök és Nyíri bicskás a legjobbak. Azt hisszük, hogy utóbbi lesz a győztes. Tipjeink a holnapi napra a következők:

- I. Szívós—Csehi.
- II. Malteser—Dalffy.
- III. Véletlen—Kelet.
- IV. A la grecque—Bac.
- V. Gwen—Heute noch.
- VI. Szittyá—Pál.
- VII. Nyíri bicskás—Töreknök.

A HIVATALOS LAPBÓL.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szukováthy Otília trencsényi állami felsőbb leányiskolai internatusi igazgatónő a IX-ik fizetési osztály 2-ik fokozatába, Lasz Samu győri állami főreáliskolai rendes tanárt e minőségében a budapesti I. kerületi állami főgimnáziumhoz helyezte át és Osvath Elemér szatmári evangélikus református főgimnáziumi helyettes tanárt a nevezett középiskolához rendes tanárrá, a magyar királyi igazságügyminiszter Andreánszky Jenő fővárosi gyakorló orvost a pestvidéki királyi törvényszék területén felmerülő törvényszéki orvosi teendőknél második törvényszéki orvosi minőségben való rendes ellátásával bizta meg, a soproni járásbírósnál ideiglenesen alkalmazott Kund Kálmán aljegyzőt ebben az állásában végleg megerősítette, a debreczeni királyi ítélőtábla elnöke Arvay Géza debreczeni királyi járásbírósnál díjtalan joggyakorlókorrá, a kassai királyi ítélőtábla elnöke Törköly Lászlót a kassai királyi ítélőtábla kerületében ideiglenes minőségben díjtalan joggyakorlókorrá, a zalegerszegi magyar királyi pénzügyigazgatóság Hajós Ottót a letenyei magyar királyi adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakorlókorrá nevezte ki.

Pályázatok. A temesvári állami felsőbb leányiskolánál tanári állásra, postamesteri állásra Pálfalván (Nograd vármegye), az erzsébetvárosi törvényszéknél aljegyzői állásra, Fogaras vármegyében egy második alszámvevői állásra, irnoki állásra, szolgabírói állásra, a rimaszécsi járásbírósnál albirói állásra van pályázat hirdetve.

Árverések a fővárosban. Axelrad József ingóságai Akácza-utca 27. szám, július 19. Geiringer Sándor ingóságai Teréz-körút 40. szám, július 16. Horn Gusztáv ingóságai Lipót-körút 8. szám, július 16. Arany Salamon ingóságai Üllői-ut 113. szám, július 16. Horvay Árpád ingóságai Felső erdősor 33. szám, július 16. Kurcz Ferencz ingóságai Dugonics-utca 36. szám, július 16. Bruck Antal ingóságai Hernád-utca 25. szám, július 16. Pécsi Manó ingóságai Andrassy-ut 19. és 25. szám, július 16.

NYILT-TÉR.

Saxlehner Árpád a maga és gyermekei: András, Tibor és Margit, úgy apósa id. Haggemacher Henrik és édesanyja özv. Saxlehner Andrásné szül. Pellkán Emília, nemkülönben az összes rokonok nevében is mélyen meg-szomorodott szívvvel jelenti, hogy forrón szeretett és felejthetetlen neje, illetve a jó édesanya, leány, meny és rokon

Saxlehner Árpádné

szül.

Haggemacher Frieda

folyó hó 14-én reggel 5 órakor, rövid betegség után, életének 27-ik és boldog házasságának 7-ik évében Pörschach am See-ben az Urban jobblétre szenderült.

A megboldogult hült tetemei Budapestre szállítván, itt folyó hó 17-én délután 4 órakor fognak a gyászházban: VI. ker. Andrassy-ut 122. szám alatt, az ev. ref. egyház szertartása szerint megáldatni és a kerepesi-uti temetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni.

Budapest, 1898. július hó 15-én.

Áldás, béke poraira!

Nagy boltihelyiség

a József-körút legélénkebb helyén f. é. augusztus hó 1-ére

kiadó.

Czim a kiadóhivatalban.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági táviratok.

Hamburg, július 15. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészvény 304.40.

Páris, július 15. (Bankkimutatás.) A pénzforgalom aránya az érczkészlethez 85.17 : 100. Kamatok és leszámítolás jövedelme 467.000 frk. Érczkészlet (ezüst) — 1,648.000 frk. Váltótárca — 16,077,000 frank. Államkincstári követelések + 1,941,000 frank. Magánkövetelések — 14,475,000 frank. Érczkészlet (arany) — 3,681,000 frank. Előlegek aranyrudakra — 8,891,000 frk. Jegyforgalom + 1,164,000 frk.

New-York, július 15. (C. T. B.)

	július 15. cents	július 14. cents
Buza júliusra	81 1/2	80 1/4
„ szeptemberre	72 7/8	72 1/4
„ decemberre	72 3/4	72 1/2
Tengeri szeptemberre	87 3/4	86 3/4

Chicago, július 15. (C. T. B.)

	július 15. cents	július 14. cents
Buza szeptemberre	67 3/4	67 1/4
Tengeri szeptemberre	83 3/8	82

Ipar és kereskedelem.

Hetenkinti három tehénvásárt kérnek a budapesti tehénkereskedők és a kérelmüket be is adták a tanácshoz. Azért vélik szükségesnek hetenkint háromszor a tehénvásárt, mert jelenleg a tehénkereskedők sok kárt szenvednek ált. hogy

fejős tehén vételekor próbafejést tartanak és ha a vevő a tehenet meg nem veszi, újabb nyolcz napig kell várni, hogy a fejési próbát az eladó bemutathassa. A háromszori vásárral ez elkerülhető volna.

Kőbányai sertésplacc, július 15. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli súlyban) — krajczárig. Közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) — krajczárig. Fialat nehéz (páronként 820 kilogrammon felüli súlyban) 59—59 1/2 krajczárig. Közép (páronként 251—320 klgig terjedő súlyban) 59—59 1/2 kr. Könnyű (páronként 250 klgig terjedő súlyban) 59—60 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klg. felüli súlyban) 59—59 1/2 krajczárig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) 59—60 krajczárig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 58 1/2—59 krajczárig. Sertéslétszám: 1898. július 13. napján volt készlet 44,298 drb, július 14-én felhajtott 198 drb, július 14-én elszállított 406 darab, július 15-ére maradt készletben 44,085 darab. A hizott sertés üzletirányzata változatlan.

Budapesti konzum-sertés vásár, július 15. A ferencvárosi petroléum raktárnál levő székesfővárosi konzum-sertés vásárra 1898. július 14-én érkezett 159 drb. Készlet 52 darab, összes felhajtás 211 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 185 drb, elszállítatlan maradt 26 drb. Napi árak: 120—180 kilós 59 1/2—61 1/2 kr, 220—280 kilós 59—61 krajczár, 320—380 kilós 59—61 kr, öreg nehéz — krajczár, malacz 39—40 krajczár. A vásár hangulata lanyha volt.

Budapesti borjувásár, július 15. Felhajtott 887 darab belföldi élő borju, rugott 7; eladatott 837 belföldi élő borju és 7 rugott borju. Napi árak: élő belföldi borju 28—40, forint, kivételesen 42 forint, rugott borju 21 forint 100 kilogrammonként. A borjувásár lassu lefolyásu volt.

Közlekedés.

A magyar államvasutak számára — hír szerint — 1800 fődött és 1700 nyitott teherkocsit fognak rendelni, összesen 5,978,000 forint árért. E kocsikat az 1899-ki évtől az 1901-iki évig fogják szállítani.

Vasuti kimutatások. A déli vasut mai jelentése szerint a vasut bevételei 705,807 forintot tesznek, amely összeg 29,158 forintnyi csökkenésnek felel meg. — Az osztrák-magyar állam vasut időszi jelentése szerint a vasut bevételei 1,267,090 forintot tesznek. Ez összeg mellett a csökkenés 43,318 forint.

Sorsolás.

Waldstein sorsjegyek húzása. A Waldstein sorsjegyek mai húzásánál a 20000 forintos (pengő pénz) főnyeremény a 22492 számú sorsjegyre esett. A 2000 forintos második nyereményt a 36583 számú, az 1000 forintos harmadik nyereményt a 80273 számú sorsjegy nyerte meg.

A Salm-sorsjegyek húzása. Bécsből táviratozák: A Salm-sorsjegyek mai húzásán a 20,000 forintos (pengőpénz) főnyeremény az 57,012 számú, a 2000 forintos második nyeremény a 45,275 számú és az 1000 forintos harmadik nyeremény az 59,788 számú sorsjegyre esett.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, július 15.

A földmívelési miniszterium kimutatása a vetések állásáról, mely ma reggel a lapokban megjelent, nem okozott valami nagy emóciót a gabonatőzsdén. Alig méltatták figyelemre, mert most már mindenkinek megvan a maga külön-véleménye a termésről.

És hogy ezeknek a véleményeknek a legtöbbje mily természetű, az kitűnik a piacz diszpozíciójából, mely ma olyan volt, hogy az árlemorzsolódás „magától ment” minden különösebb indító ok nélkül, ha csak a verőfényes eget nem tesszük felelőssé az árhanatlásért.

A készáruforgalomban is lejjebb szállottak az árak és nem tudni határozottan, vajjon itt a lanyha határidőpiacz gyakorolta-e, hatását vagy pedig megfordítva a hanyatló terminkurzusok kedvetleníték-e el a fogyasztást? Szóval a direkczió most már megint a nyolcz forintos buzaár felé mutat.

A tavalyi effektív buza árvesztesége huez krajczárt tesz ki, az ideié 30—40 krajczárt. Csak azonnali szállításu új buzáért fizették kezdetben a tegnapi árakat; később azonban az eladók a prompt árunál is kénytelenek voltak 10—15 kraj-

Birkahus hátulja I. 40—42 frt, II. 33—40 frt. Borjúhús hátulja I. 50—52 frt, II. 52—56 frt. Sertéshús elsőrendű 62—65 frt, vidéki 50—56 frt. (Minden 100 kilonként.) Kolbász füstölt 60—80 kr (kilonként). Sertésszár hordóval 60.5—62.0 frt (100 kilonként). — **Baromfi** (élő). Tyúk 1 pár 90.0—1.20 frt. Csirke 1 pár 0.60—1.10 frt. Lud hizott kilonként 68—70 kr. — **Különtélek**. Tojás 1 láda (1440 db) 29.0—29.5 frt. Sárgarépa 100 kötés 1.40—1.00 frt. Petrezsel-em 100 kötés 2.00—3.00 frt. Lencse m. 100 kiló 14—18 frt. Bab nagy 100 kiló 8—12 frt. Paprika I. 100 kiló 30—60 frt, II. 20—28 frt. Vaj I. rendű kilonként 1.7—0.80 frt. Tea-aj kilonként 0.80—1.10 frt. Burgonya idej, 100 kiló 2.—2.20 frt. Burgonya sárga 100 kiló 3.—4.0 frt. — **Halak**. Harsca (élő) 0.50—1.— frt 1 kiló. Csuka (élő) 0.60—1.— frt 1 kiló. Ponty dunai 0.30—0.50 frt.

Szesz.

Budapest, július 15. Irányzat változatlan. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 19.50—19.75. Finomított szesz nagyban 57.75—57.75, Finomított szesz kicsinyben 58.—58.25, Elesztőszesz nagyban 57.—57.75, Elesztőszesz kicsinyben 57.50—57.75, Nyersszesz adózva nagyban 57.75—58.75, Nyersszesz adózva kicsinyben 57.—57.25, Nyersszesz adózatlan (exknt.) 16.—16.25, Denaturált szesz nagyban 22.25—22.50, Denaturált szesz kicsinyben 22.75—23.—. Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül, ab vasut Budapest, készpénzítés mellett értendők.

Bécs, július 15. Kontingens nyersszesz azonnali szállításra 20.—20.20 frtig kelt el. Zár-latjegyzés 19.90—20.20 frt.

Bécs, július 15. Kontingentált szesz kész-árban 19.90 forinttól 20.20 forintig. Nyugodtabb.

Prága, július 15. Adózott trippló-szesz nagyban 55 1/2—56— forinton jegyeztetett. Adózatlan szesz 19.—19 1/2 frton kelt el azonnali szállításra nagyban.

Trleszt, július 15. Kivitteli szesz tartályokban szállítva 90% hektoliterenkint nagyban 12.75—13.— forinton kelt el azonnali szállításra román, cseh és magyar áru.

Brünn, július 15. Exkontingens szesz változatlanul jegyeztetett.

Czukor.

Prága, július 15. Nyers czukor 88% czukortartalom, franco Aussig. Azonnali szállit. 12.57 frt, október-decemberi szállításra 12.57 forint.

Hamburg, július 15. Nyers czukor I. o. b. Hamburg. Azonnalt szállításra 9.27, auguszt. szállításra 9.30, október-decemberi szállításra 9.37. Irányzat nyugodt.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, július 15. A hivatalos magyar jelentés a termésről konstatálja, hogy Magyarország buzatermése a remélt 31 millió métermázsát eléri, s azonkívül a minőségre is kedvezően nyilatkozik. Erre, valamint a barometer magasabb állása következtében az irányzat lanyhább lett és az árfolyamok is csökkentek.

Hivatalosan jegyeztetett:

Buza tavaszra 8.90—8.75—8.77 rozs őszre 7.15—7.—7.04, tengeri július—augusztusra 5.32—5.35, szeptember—októberre 5.35—5.34, zab őszre 5.92—5.91 forint.

Boroszló, július 15. Buza helyben 20.70 márka (= 12.17 frt) sárga. Buza helyben 20.60 márka (= 12.12 frt). Rózshelyben 16.50 márka (= 9.70 frt). Zab helyben 16.50 márka (= 9.70 frt.) Tengeri helyben 12.— márka (= 7.06 frt). Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márka = 53.80 frt.

Hamburg, július 15. Buza holsteini 195—208 márka (= 11.47—12.23 frt). Rózshely meklenburgi 142—154 m. (= 8.35—9.06 frt.) Rózshely orosz 98—99 márka (= 5.76—5.82 frt). Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márka = 53.80 frt.

Rohrschach, július 15. I. min. délorosz buza 25—28 frank (= 12.92—13.35 frt). Észak-orosz buza 22—24.50 frank (= 10.49—11.69 frt). Mantüba buza 26 frank (= 12.40 frt.) Minden 400 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.70 frt. Jobb vételkédv.

London, július 15. Gabonavásár. Irányzat általában lanya. Amerikai búzát többet kínálnak. Külföldi buza 1 shillinggel alacsonyabb. Városi liszt 35—40 sh. Repceolaj 21 sh. 4 1/2 d. Tengeri 17 sh. Behozatal: buza 100.000, árpa 30.000 és zab 100.000 mm. Időjárás szép.

Liverpool, július 15. Gabonavásár. Kaliforniai buza 2 d. alacsonyabb, tengeri 1/2 d. alacsonyabb. Liszt lanya, változatlan. Időjárás szép.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, július 15. A mai előtözsden határozottan barátságosabb hangulat jutott felszínre. Santiago megadása kedvező befolyással volt az irányzatra, annál inkább, mivel ezáltal gyarapodtak a kilátások a béke megkötésére. A magyar földművelésügyi minisztérium jelentése a vetések kielégítő állásáról is élesztette a szilárdságot, valamint a kedvező reportviszonyok is megtették a hatást. Főleg a hitel-, államvasut-, gőzhajózási-, közúti vaspálya-, alpesi bányá- és magyar jégbiztosító-részvények árai emelkedtek, a forgalom azonban csekély volt. A déli tözsdén is kedvező maradt a hangulat.

Az előtözsden: Osztr. hitelrészvény 359.—359.35. Magyar jelzálogbank 249.—. Magyar hitelrészvény 393.—393.25 Osztrák-magyar államvasut 356.—357.50. Déli vasut 77.50—Alpesi bánya 164.50, Rimamurányi 251.50, Osztrák villamosági 306—306.50 Magyar aranyjárdék 120.80, Magyar koronajárdék 99.05, Török sorsjegy 60.25—60, Német márka 58.85, Osztrák földhitel 453, Länderbank 227, Elbevolgyi vasut 262.75, Dunagőzhajózási 486—487, Dohány részvények 134.75 forinton köttetett.

Dél előtt 11 óraker zárulnak: Osztrák hitelrészvény 359.35, Magyar hitelrészvény 393.25, Anglo bank 157.50, Union-bank 296.—, Länderbank 227.—, Osztrák-magyar államvasut 357.50, Déli vasut 77.50, Alpési bánya 164.50, Rimamurányi 251.50, Májusi járadék 101.70, Török sorsjegy 60, Osztrák koronajárdék 100.90, Magyar jégbiztosító 80.50.

A déli tözsdén: Osztrák hitelrészvény 359.37, Magy. hitel. 393.—, Anglo-bank 156.75, Bankverein 267.—. Unionbank 295.50, Länderbank 227.—, Osztrák-magyar államvasut 357.50, Déli vasut 77.50, Elbevolgyi vasut 262.50, Északnyugoti vasut 247.50, Rimamurányi 252.—, Alpési bánya 163.70, Májusi járadék 101.70, Magyar koronajárdék 99.—, Török sorsjegy 59.80, Német márka azonnali szállításra 58.87, Magyar aranyjárdék 120.85 forinton köttetett.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték: Magyar aranyjárdék 120.80, Magyar koronajárdék 99.05, Tiszai kölcsönsorsjegy 140.75, Magyar földterhermentesítési kötv. 96.60, Magyar hitelrészvény 393.—, Magyar nyerevénykölcsön sorsjegy 158.—, Kassa-oderbergi vasut 190.25, Magyar kereskedelmi bank 1418.—, Magyar vasuti kölcsön ezüstben 99.85 Magyar keleti vasuti állami kötvények 121 10, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 258.—, Rimamurányi vasrészvénytársaság 252.—, 4 2/3% papírjárdék 101.70, 4 2/3% ezüstjárdék 101.55, Osztrák aranyjárdék 121.50, Osztrák koronajárdék 100.95, 1860. sorsjegy 142.—, 1864. sorsjegyek 192.—, Osztrák hitelsorsjegyek 202.50, Osztrák hitelrészvény 359.13, Angol-osztrák bank 156.75, Unionbank 296.—, Bécsi Bankverein 267.—, Osztrák Länderbank 226.50, Osztrák-magyar bank 910.—, Osztrák-magyar államvasut 357.25, Déli vasut 77.50, Elbevolgyi vasut 262.25, Dunagőzhajózási részvény 486.—, Alpési bányarészvény 163.50, Dohányrészvény 124.25, 20 frankos 9.52 1/2, Császári kir. vert arany 5.65, Londoni váltóár 119.95, Német bankváltó 58.85. Az irányzat szilárd.

Bécs, július 15. (Utótözsde.) A déli tözsdé zárata után jegyezték: Osztrák hitelrészvény 359.12, Magyar hitelrészvény 393.—, Anglo-bank 156.75, Bankver. 266.75, Union-bank 295.—, Länderb. 226.50, Osztrák-magyar államvasut 357.37, Déli vasut 77.50, Elbevolgyi vasut 262.—, Északnyugoti vasut 247.—, Török dohányrészvény 134.25, Rimamurányi vasmű 251.75, Alpési bánya 163.80, Májusi járadék 101.70, Magyar koronajárdék 99.05, Töröksorsjegy 59.75, Salgó közsézbánya 634 forinton.

Berlin, július 15. Ezüst járadék 101.50. Osztr. aranyjárdék 103.—, Magyar aranyjárdék 102.90, Magyar koronajárdék 99.60, Osztrák hitelrészvény 225.—, Osztrák-magyar államvasut 151.80, Déli vasut 33.50, Bostichradí vasut 304.—, Osztrák bankjegy 170.—, Rövid lejáratú váltó Bécsre vagy Budapestre 169.65, Rövid lejáratú váltó Párisra 80.75, Rövid lejáratú váltó Londonra 203.75, Orosz bankjegy 216.—, Olasz járadék 93.—, Laura-kohó 199.10, Harpeni 179.75, Olasz központi vasut 132.90, Török sorsjegy 114.—, Májusi járadék —.—, Elbevolgyi vasut 132.—.

Az utótözsdén: Osztrák hitelrészvény 225.—, Osztrák-magyar államvasut 151.75, Déli vasut 33.60, Magyar aranyjárdék 102.90, Discontó-társaság 199.10, Átszámítási árfolyam —.— forint.

Páris, július 15. 3 százalékos francia járadék 103.10, 3 1/2 százalékos francia járadék 107.—, Osztrák földhitelintézet 1252, Osztrák aranyjárdék 103.35, Magyar aranyjárdék 102.45, Déli vasuti elsőbbség 352.50, Alpési bánya —.—, Török dohányrészvény 293.—, Török sorsjegy 109.50, Olasz járadék 92.80, Spanyol kölcsön 37.85, Meridional 670.—, Otomanbank 546.—, Rio Tinto 698.—, Debeers 707.50, Eastland 138.50, Chartered 66.—, Randfonteia 37.50, Új 3 százalékos francia járadék 101.55, Déli vasut 172.—, Osztrák-magyar államvasut 761, Länderbank 486.

Frankfurt, július 15. (Zárlat.) 4 2/3% ezüstjárdék 86.20, 4% osztrák aranyjárdék 86.20, 4% magyar aranyjárdék 102.85, magyar koronajárdék 99.60, osztrák hitelrészvény 304.62, osztrák-magyar bank 772.—, osztrák-magyar államvasut 302.62, déli vasut 69.13, Elbevolgyi vasut 209.50, bécsi váltóár 169.72, londoni váltóár 20.375, párisi váltóár 80.775, bécsi bankverein 225.25, villamos részvény 136.20, alpesi bányarészvény 139.—, 3% magyar arany-kölcsön 90.45, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, július 15. (Utótözsde.) Osztrák hitelrészv. 304.62, Déli vasut 69.25, Osztrák-magyar államvasut 302.50.

Frankfurt, július 15. (Esti tözsde.) Osztr. hitelrészvény 304.37, Osztrák-magyar államvasut 302.75 Déli vasut 69.13. Az irányzat csendes.

Hamburg, július 15. (Zárlat.) 4 2/3% ezüstjárdék 83.40, osztrák hitelrészvény 304.50, osztrák-magyar államvasut 755.50, déli vasut 161.—, 4% osztr. aranyj. 103.20, 4%-os magyar aranyjárdék 103.25, olasz járadék 92.80. Az irányzat csendes.

London, július 15. (Zárlat.) Angol consolok 111.9/10, déli vasut 7.—, spanyol járadék 27.50, olasz járadék 91.75, 4% magy. aranyjárdék 100.75, 4% rupia 63.13, Canada pacificvasut 85.87, Ezüst 27.25, Leszámítolási kamatláb 1.13, Bécsi kamatláb 12.15. Az irányzat határozatlan. New-York, július 15. Ezüst 59.25.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. országos meteorológiai intézet távirati jelentése 1898. július 15-én reggel 7 óraker.

Állomások	Legnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Csapadék mm.	Állomások	Legnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Csapadék mm.
Arvavárja	—	—	—	Pota	61.7	17.9	—
Solmezbánya	63.1	10.4	1	Lesina	65.2	19.5	7
N.-Szombat	64.2	12.5	4	Sarajevo	62.9	10.9	—
Magyar-Ovár	65.3	15.6	11	Torino	62.2	19.0	—
O-Gyalla	63.4	12.3	5	Florenz	62.2	20.0	36
Budapest	62.2	12.1	1	Róma	58.8	20.3	62
Sopron	62.9	13.8	4	Nápoly	58.1	19.3	8
Herény	61.3	13.4	5	Brindisi	57.6	23.7	—
Keszthely	64.7	16.4	14	Palermo	58.8	20.4	11
Zágráb	65.2	13.3	4	Malta	58.3	21.1	—
Fiume	61.8	16.9	4	Zürich	67.5	11.6	8
Cirkvenica	62.3	19.0	2	Biarritz	64.7	17.0	—
Pancsova	61.6	14.3	—	Nizza	62.1	21.6	—
Temesvár	59.6	15.5	—	Páris	67.6	15.0	—
Arad	59.7	15.0	—	Kopontlaga	55.9	12.0	—
Szeged	61.4	13.9	6	Hamburg	61.8	19.4	—
Szolnok	—	13.0	—	Berlin	—	13.6	—
Eger	61.4	13.8	—	Christiansund	53.6	10.5	4
Dobozon	60.4	13.4	—	Stockholm	45.0	12.6	1
Késmárk	62.3	10.5	1	Szent-Pétervár	49.4	15.3	8
Ungvár	61.8	13.9	2	Moskva	—	—	—
Szatmár	60.0	15.1	4	Varsó	59.3	11.1	—
Nagy-Várad	61.5	15.3	—	Kiev	57.6	15.5	—
Kolozsvár	58.3	15.2	—	Odessa	—	—	—
Nagy-Szeben	58.4	13.5	—	Szulia	57.0	25.2	—
Bécs	64.9	13.2	8	Szótia	56.7	15.4	11
Salzburg	67.4	11.7	3	Konstantinápoly	54.5	25.5	—
Klagenfurt	64.2	12.2	17				

Az időjárás helyzetét általában át alakulófélben van, amennyiben a magas nyomás nyugatról megindult a kontinens felé s maximuma ma már Franciaország fölött van. A minimum a Keleti-tenger fölött tartózkodik.

Az idő nyugaton derültre és szárazra fordult, míg keleten még többnyire borult és helyenkint esős az idő. Rendkívül esős voltak Olaszországban (Florenz 86, Pozaro 82, Livorno 47, Róma 62 milliméter.) A szél a német tengerparton erősen viharos. A hőmérséklet még a normális alult.

Hazánkban leginkább nyugaton voltak esők, míg az esőzés ma a keleti részekre is kiterjedt. Helyenkint az észak-északnyugati szél viharra erősödött s a hőmérséklet jelentékenyen lesüllyedt.

Nyugatról fogyó felhőzettel száraz idő várható emelkedő hőmérséklettel.

VIZÁLLÁS.

— Július 15-én. —

Folyó	Vízjárás	Vízállás reggel	Áradás v. apadás v. egység	Folyó	Vízjárás	Vízállás reggel	Áradás v. apadás v. egység
Iszter	Schärding	+ 235	—	Tisza	M.-Sziget	+ 050	—
	Passau	+ 061	—		Tisza-Újlak	+ 045	—
	Bécs	+ 082	—		V.-Námény	+ 274	—
	Pozsony	+ 325	—		Csep	+ 182	—
	Komárom	+ 371	—		Tokaj	+ 228	—
	Budapest	+ 356	—		Szolnok	+ 314	—
	Ercsi	+ 371	—		Csongrád	+ 324	—
	Paks	+ 346	—		Szeged	+ 352	—
	Mohács	+ 451	—		Tital	+ 397	—
	Ujvidék	+ 418	—		Deés	+ 090	—
	Zinony	+ 344	—		Szatmár	+ 133	—
	Pancsova	+ 309	—		Lafereza	+ 016	—
	Bázias	+ 294	—		Homonna	+ 012	—
	Orsova	+ 224	—		Ungvár	—	—
	Hohenau	+ 140	—		Óndova	+ 050	—
	Szolna	+ 071	—		Bárta	+ 265	—
	Szeged	+ 082	—		Zemplén	+ 180	—
	Ercskujvár	—	—		Sajó	—	—
	Sárvár	+ 103	—		Heréd	—	—
	Győr	+ 118	—		Berettyó	+ 024	—
	Zákány	+ 234	—		B.-Ujtalu	—	—
	Eszék	+ 276	—		Sab. Kőr.	—	—
	M.-Szerdah.	+ 120	—		Causca	+ 038	—
	Zágráb	+ 098	—		Nagyvárad	—	—
	Sziszak	+ 108	—		Belényos	—	—
	Mitrovicza	—	—		Borosjenő	+ 032	—
	Károlyvá.	+ 125	—		Békés	+ 184	—
	Novi	—	—		Békés	+ 204	—
	Banjainka	—	—		Gy.-Fehérv.	+ 118	—
	Dobaj	—	—		Arad	+ 080	—
	Zwornik	—	—		Makó	+ 280	—
					K.-Kontály	+ 106	—
					Temesvár	+ 032	—
					N.-Bocskor.	+ 080	—

Iszt. magyarizálta: * = Jéges víz; + = Ölelet; — = 0 alul. < = Áradás; > = apadás; ? = köztözege. Délnyugaton és délen jelentékeny eső esett; maximum Károlyváradon 53 mm. A folyók vízszintváltozásai jelentéktelenek, a vízállások a Dunán, Tiszán, Dráván és Sárván közepesek.

A MILLIOMOS.

Angol regény.

(76)

Írta: CROKER M. B.

— Reményem, de azért is jövök, hogy egyik kívánságát teljesítem!

Az asszony bámulva tekintett reá.

— Ön azt mondotta egyszer nekem, hogy egy nagyobb, kényelmesebb házat kívánna magának és most azért jövök, hogy megkérdezzem, szabad-e önnek a sárga házat felajánlanom?

— A sárga házat? Ó nem, ez nagyon sok lenne: ezt még szegényeim számára sem fogadhatnám el. Nem, nem, nem!

— És miért nem? A ház az enyém, azt tesztek vele, amit akarok és legjobban örülnék, ha az ön kezében tudnám, ahol jó czélokra szolgálna, ahelyett, hogy elpusztulna. Hálás volnék, ha azonkívül megengedné, hogy egy segédet és gyógyszerért tartsak önnek.

— Önnek tehát az a szándéka, hogy a vidék szegényei számára kórházat alapítson? kérdezte a perzsa nő.

— Nem, ezt már megtette ön s én csak segíteni akarok önnek. Ha tőlem egyedül nem akarja elfogadni Pela-Kothit, akkor fogadja el a házat kettőnkől, vagy Honortól. Tőle bizonyára elfogadja.

— És én többé nem foglak látni benneket? dadogta az idegen.

— Ki tudja? Talán eljövünk egyszer és meglátogatjuk önt. Honor mindenestre irni fog önnek.

— Hogyan teheti ezt? Én . . . én perzsa nő vagyok! felelte és átható pillantást vetett Markra.

— Én is irni fogok önnek, mondotta Mark kissé zavartan. Évenként bizonyos összeget fogok önnek küldeni a belpokosok vagy más jótékony czél számára. Burgesz doktor majd lefordítja önnek a leveleimet és az ön feleleteit is, ha olyan szives lesz és néha-néha ír nekem. Nem szeretnék, ha teljesen elvesztenék önt és ezt, amennyire lehet, meg is akadályozzuk, hiszen barátok vagyunk, ugy-e?

— Egy angol nő és egy angol satrib igazán barátja lehetne az én nemzetemből való asszonynak?

— Ez öntől függ, felelte Mark komolyan. De nem látom be, mi akadályozza azt. Kérem, emlékezzék reá, hogy mi barátjai vagyunk. De most, sajnos, bucsuznom kell.

Észrevette, hogy az asszony ajka reszelgett, amikor elfordult tőle és parancsoló kézmozdulattal elbocsátotta.

Mielőtt nagyon messze jutott a bangalóból, még egyszer megfordult. A perzsa nő még ott állott, ahol elhagyta. Kalapjával integetett feleje és az asszony zsebkendőjét lobogtatta. Ezzel akaratlanul is elárulta magát. Ez angol nőnek volt a mozdulata!

Pollitt Dániel szívesen maradt volna még egy ideig a sárga házban. Tetszett neki a pompás kertek, a csendes, kényelmes élet, a liszta, egészséges levegő, az egyszerű hegyi lakók és a pompás vidék. Ő és Fernandez legalább kényelmessé akarta tenni az utazást. Mark, aki nem tudott és nem akart reájuk várni, előre sietett. Szerelmes volt és ilyen emberre nézve nem létezik más, csak a szerelem. Három ponyva közül kettőt előre küldött és egy délután, Fernandez nászajándékával a zsebében, maga is utánuk lovagolt.

Talán a ponyvák éppen annyira szerették volna Shiranit újra látni, mint lovasaik, mert a husz órai utat, amely Pela-Kothit Shiranitól elválasztotta, hihetetlen gyorsan tették meg úgy, hogy Mark sokkal hamarabb érkezett Shiraniba, mint ahogyan várták.

Brandé asszony éppen ezen a napon nagy ebédet adott. A vendégek éppen fölkeltek és az elfogadó szobában gyülekeztek és itt többszörösen hangoztatták, milyen kitűnő színen van Gordon Honor. Igen, most ismét olyan szép volt, mint mielőtt a súlyos csapás érte, mely egészen lesújtotta őt. Valaki a zongoránál ült és hosszú, olasz áriát játszott, amikor nagyon megkésztet vendég érkezett. A veran-

dán lámpafény látszott és lópatkó-csattogást és férfihangot lehetett hallani, mely megre-megtette Honor szívét.

Sir Pelham egy pillanatra eltávozott, de nemsokára visszajött és szemével intett a feleségének. Az asszony azonnal fölkel, kisetett és nemsokára látni lehetett őt, amint a verandán élénken beszélgetett egy lovalgó öltözetet viselő fiatal emberrel. Az etikette nem engedte meg, hogy Honor, aki legközelebből volt érdekelve, szintén kimenjen, de csak az illendőség verte bilincsbe kezét és lábát.

— Reményem, megbocsátanak, dadogta lady Brandy, amikor a társaságba visszatért és félig nevetve, félig sirva hozzátette: Azt állítja, hogy ilyen öltözetben nem jelenhet meg társaságban. Ma jött ugyanis vissza; csak Jervis Mark van kinn!

XXIII.

Ami itt következik, az kivonata egy Shiraniban lakó hölgy levelének, melyet Bombayba írt egyik legjobb barátjójának:

Azt kívánod, mondjak valamit az esküvőről, mely nem régen volt itt és így, amint illik, mindjárt az elején kezdem a dolgot. Amikor a fiatal Jervis olyan váratlanul visszatért, nem volt határa az általános meglepetésnek; de távollétének magyarázata a lehető legegyszerűbb. Magával hozta gazdag nagybátyját is, az egyedüli és igazi milliomot. Mindannyian Rookwoodban laktak. — Gordon Honor eljegyzését nemsokára közhírré tették és be kell vallanom, hogy boldogabb jegyespárt sohasem láttam. — Találkoztam velük, amikor az erdőben lovagoltak, gyakran jöttek a klubba és a tennishelyre is sokkal okosabban viselkedtek, mint akárhányan, akik nem jegyesek. Lady Brande arca ragyogott a meglepettségtől és úgy örvendett a kis londoni milliomos is, akinek minden tetszett, amit csak látott. Különösen érdeklődött jövőd mostoha nővére iránt. Csaknem mindig együtt voltak és azt hiszem, többet foglalkozott vele, mint amennyire illet volna. Lady Brande és a fiatal Jervis mindig jól megfértek egymással. Eleinte attól tartottak, hogy a lakodalom a völegény családjában megtörtént haláleset miatt — az apja halt meg — egészen csendes lesz; a menyasszony gyászruhában esküszik és a fiatal pár az esküvő után azonnal elutazik. De lady Brande kívánságai figyelembe vételével kompromisszumot kötöttek. Elhatározták, hogy a völegény kívánságára nem lesz zene, nagy ebéd és ilyes dolog; de a menyasszony a szokásos fehér ruhát fogja hordani, mindenki elmehet a templomba az esküvőre és azután pezsgőre, süteményre ellátogathat Rookwoodba. Azt bizonyára nem kell mondanom, hogy senkisémi hiányzott erről az esküvőről, mely az egyedüli volt ebben a szezonban Shiraniban és amelyet valóságos szerelmi regény előzött meg. A nászajándékok nem annyira hű pompát árultak el, mind inkább édes vonzalmat. A legszebb egy nyaklánc volt, melyet pompás gyöngyök alkottak, a legkisebb pedig egy keztyűgomboló, melyet Langrishe Ida ajándékozott.

Primrose Szendécske és Morton Dolly kis nyoszolyóleányok voltak és mivel az előbbi minden áron vőfélyt kívánt, Paul asszony két szép kis fia kísérte lovagrúhában a leánykát. Szébb négylevelű lóherét gondolni sem lehet. Szendécske aranyszőke fűrtjeivel olyan volt, mint egy angyal, de még a szép nap befejezte előtt talált alkalmat arra, hogy igaz valójában mutatkozzék be. Én csodáltam, hogy e rettenetes gyermeknek egyáltalán megengedték az esküvőn való megjelenést, de a völegény, amint Honor mondotta nekem, határozottan kívánta ezt és kinek mi az izlése, arról tudvalegőleg nem kell vitatkozni. Szendécskét mindenestre tulbecsülte. Biztosítalak, hogy a kicsike úgy ment fel az oltár lépcsőin, mintha azt hitté volna, hogy a templomban levőknek csak őt kell bámulniok.

Néhány idegen, a völegény barátja is eljött, hogy az esküvőn jelen legyen. Két vagy három fiatal ültetvényes, kiknek haja sürgősen rászorult az ollóra, egy hittérítő, hosszú barna szakállal és a különös kis Cardozo, aki mintha csupa gyémántgyűrűből lett volna összetéve. A menyasszony fehér atlasz-ruhát viselt és

csak a gyöngyváladékozot. Nagyon idegesnek és izgatottnak látszott. a völegény azonban nyugodt volt és amikor karontogva végig haladtak a templomon, igazán boldogoknak látszottak. Mégis legszebb a szerelmi házasság!

Rookwoodban nagy sereg ember gyűlt össze, hogy áldomást igyék az új pár egészségére. Sir Pelham nagyon csinos beszédet mondott. Röviden, világosan és szellemesen beszélt. A nem hivatalos szónokok közül különösen kitűnt Sladen ezredes, aki elmondotta, hogy a menyasszonynak mindjárt, mikor először látta őt a klubházban, azt tanácsolta, hogy el ne szalassza valahogy a milliomot.

— Akkor persze hamis nyomon voltam, tette hozzá, de úgy látszik, Gordon kisasszonynak jobb orra volt, mint nekem.

A nap győzelme azonban Szendécskének volt fentartva. Szendécske csak kis hallgatóság előtt beszélt. A szája tele volt süteménnyel, amikor hangosan így kiáltotta:

— Ez Paske Lalla lakodalmi süteményéből való!

Langrishe asszony, aki éppen mellette ült, olyan volt, mintha szélütés érte volna, amit nem is lehetett volna csodálni. A sütemény nem volt Lalla lakodalmi süteménye, de a kíváncsi kis Elza előző napon Rookwoodban volt, ott felfogott néhány elejtett szót és mejt a sütemények iránt igen élénk szeme volt, tényleg észre is vette a másik süteményt. Sladen asszony azonnal hallgatásra akarta rávenni a kicsikét, de ezt csak úgy érte el, hogy a másik süteményből is ígért neki egy darabot.

Az új pár mindebből nem tudott meg semmit. És nemsokára mindannyian bucsuztak a fiatal asszonytól. Sokat csókolóztunk, de senki sem könyezett. A fiatal pár egy fiatal fehér foxterriert vitt magával és csinos viktóriában indult el, melyet csaknem eltemettek az utána hajított papucsok. Ha az utánuk dobott papucsokat őszinte barátság és jókívánságok jeléül lehet tekinteni, akkor ezt a párt ugyan csak szerette mindenki; mert én nem hiszem, hogy Shiraniban ez idő szerint csak egy papucsot is lehetne találni.

(Vége.)

A főszerkesztő távollétében
a szerkesztésért felelős: Kálnoky I. h. szerkesztő.

SZINHÁZAK.

Budapest, szombat, 1898. július 16-án.

VÁROSLIGETI SZINKÖR

Igazgató Feld Zsigmond.

Sziklai Kornél, a Magyar színház tagja, mint vendég.

Harmadszor:

Háromláb kapitány.

Énekes bohózat 3 felvonásban.
Írta: Kövessy Albert és Farago Jenő.

Kezdeté 7 órakor.

BUDAI SZINKÖR.

Az össze-vissza fogadó.

(L'Auberge du Tólu-Bohu.)
Operette 3 felvonásban.
Kezdeté 7 órakor.

KISFALUDY-SZINHÁZ

Ó-BUDÁN.

Igazgató: Fojér Dezső

Koldus diák.

Operette 3 felvonásban.
Kezdeté 7 es fél órakor.

Szt.-Lukácsfürdő.
Étterem, kávéház és amerikai bar.
Helyiségekben egész nap
katonazene.
Étkész teríték szerint. Pontos kiszolgálás.
Mórsékelt árak.
Tisztelettel Fodor L. József.

A Kőbányai Király-Sörfőző
dr. Korányi és dr. Kéty egyetemi tanár urak által
gyógyászokra ajánlott
„Malásore“
idegbajokban, vérszegénységben, emésztési zavaraknál
gyengeségben stb. kiváló sikerrel használtatik.
Legkellemebb üdítő-ital.
Megrendelhető a gyári irodában Kőbányán, vagy
városi irodánkban VII., Kertész-utca 40.

MERUR

Bank- és váltóüzlet-részvénytársaság
 Budapest, Dorottya-utca 12. sz.
 1 darab 3% os Magyar Részvénytársaság részvényével
 Huzás július 25-én, Magyarországi 200.000 kor., frt 2.—
 1 darab Osztrák Földhitelrészvénytársaság részvényével
 Huzás augusztus 10-én, Magyarországi 90.000 korona, frt 2.—
 A kettő együtt csak 3.50 frt. 1892

Finom női fehérneműket és
menyasszonyi kelengyék
 jutányos árban, legnagyobb választékban ajánl

Kanitz Ferencz és Tsa

szepességi vászonraktára
 Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 11.

Soványító-szappan
 SAVON VERT DE L'AMIRAL
 (epokivonat alapján). 1197

Csak az általa kezelt testrészt, hasat, om-
 pákat, tokát soványítja diéta, hivatási és egészségi akadályok
 nélkül. Orvosiilag kísérőlván. Törvényi g védve. Ára
 darabonként 2 frt 50 kr.

Főraktár: **Krebsapotheka, Wien, I.**

Közbiztonsági
 Nyaralók-
 és
 ártószóktól
 al ózások
 fel-
 vételére.

A
 legjobb
 magyar,
 német, fran-
 czia és angol
 nyelvek nagy vá-
 lasztéka.

Dr. Mandel Mórné
 Andrássy-ut 23.

G. Németh I.

Gygyéd írója
 IX. ker., Ferencz-körút 42.
 Gyorsan eljár peres és peren
 kívüli ügyekben a törvény-
 kezés bármely ágában. Spec-
 zializált a közjogi terén
 (és szakszerűen elintéz

katonai ügyeket
 (reklamációk, szabadságolás,
 pótlartalékbahelyezés, nősülési
 engedély stb.) Eljár az

ipari ügyekben
 (iparigazolvány, engedély, békélt-
 tató-biztosítás, iparhatóság előtti
 viták és kártérítési ügyek, telepen-
 gedély stb.). Készítől az ababa-
 dalimatokat, italmérsélt jogot
 stb., valamint elintézi az adó-
 s illetozések ügyeket. Levélbe-
 kerésben gyorsan fogantosit
 tatnak. **Vidéki ügyvédek**
 helyettesítése mérsékelt díjak
 mellett. **irodal órák:**
 8-12-ig. 3-6-ig.

**Plissé és Gouvré-
 intézet.**
Wald Gyula
 BUDAPEST,
 VII., Király-utca 21.
 Legpontosabb és leggyorsabb esz-
 közlése minden e szakmába vágó
 munkáknak. Vidéki megrendele-
 sek postafordultával, képes ar-
 jegy-ekak ingyen es berneutve
 kulick. 865

**Makulatura-
 papir**
 olcsón kapható.
 Bővebbet
 a kiadóhivatalban

Czimbalom

kedvelőnek van szerencsém szab. hímves. Czím-
 balom czimbalmomat pedállal vagy anélkül me-
 lengetni ajánlani. A „Centris” czimbalomnak azon
 előnye van, hogy a felekén alkalmazott aczélszárak
 fenszékének megrendelését megadják és elhárítják az
örökös hangotást. — Tekintetbe véve **hangszer-
 elintéző** szak- es czélszerű berendezését és az anyagok nagyban
 beszerzését, azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy gyártmányai-
 mat felette olcsóbb vételáron bocsáthatom forgalomba, mint
 bárki. Felel kell említenem, hogy hangszereim begyakorolt mun-
 kásaim által felügyelem alatt készíttetnek.

Számos elismerést bármikor rendelkezésre bocsáthatok.
BUDAPEST,
APPEL IG. Gróf Károlyi-u. 24.
 2 évi jótállás. Alapított 1872.
 Köpen árjegyzék ingyen.

FOGAK

2 forinttól, anélkül, hogy a
 gyökereit el kellene távolí-
 tani, szápadlással s **csé-
 kütis** (hidmunka). Fogbeteg-
 ségek fájdalom nélkül. (Cocain-
 injectio.) Igen tartós fogtömés. — **Fogkoronák** gyökerekre
 illesztetnek, melyek a szápadlást fölszegezzék. 825

Fogorvos dr. NEUFELD,
 Budapest, Kossuth Lajos-u. 4. Dreher-palota.

**Tornaeszközök, függő-
 ágyak, kötélárak, hálók**
 ruhaterítők fehér kendők, zsebk-
 nyak, tömők, hevederek, zsákok és
 ponyvák, valódi angol-Lawn-Tennis és kerli
 társasjátékok.

Soffer Antal

Budapest, IV., (Károly-laktanya) Károly-utca 12. sz.
 Vidékre árjegyzék szíriant. 280

Jókai Mór

összes művei nemzeti kiadása

100 KÖTET

Diszes kötésben 250 frt
90 kötet már megjelent
 Ez év folyamán a nagy munka teljesen elkészül

Beszerezhető csekély havi részletfizetésre is,
 áremelés nélkül

Az eddig megjelent 9 sorozat, illetve 90 kötet összesen
 1787 1/2 nyomtatott lvet. tesz ki a következő tartalommal:

1. Erdély aranykora.	A debreczeni lunatikus	65. Egyhirhedett kalandor.
2/3. Törökvilág Magyaror- szágon I/II.	25. Szélcsend alatt. — Az életből elvesve.	66. Szabadság a hó alatt.
4/5. Egy magyar nábob I/II.	26. A magyar előidőköl. Egy asszonyi hajszál.	67/68. Szeretve mind a vérpádig I/II.
6. Kárpáthy Zoltán.	27. Novellák.	69. Még egy csokrot.
7. A janicsárok végnap- jai. — Fehér rózsá.	28/40. Szinművek. I/III.	70. Egy játékos, a ki nyer.
8. Hétköznapok.	41. Szereltem bolondjai.	71/72. A lócsei fehér asz- szony I/II.
9. A régi jó táblalábak.	42. Fekete gyémántok.	73. A három márványfej.
10. Csataképek a magyar szabadságharczából.	43/44. Eppour si muove. Es mégis mozog a föld. I/II.	74/75. A kiskirályok. I/II.
11/13 Dekameron I/III.	45-46. Az arany ember. I/II.	76. A tengerszemű hölgy.
14. Árnypékek.	47/48. Enyém, tied, övé. I/II.	77/78. A lélekidomár I/II.
15. Szegény gazdagok.	49. Virradóra.	79. A gazdag szegények.
16. Népvilág.	50. Föld felett és víz alatt.	80. Rákóczy fia.
17. Politikai divatok.	51. Rab Ráby.	81/82. Fráter György I/II.
18. Szomorú napok.	52/53. A jövő század regénye. I/II.	83. Péter Péter. — Asz- szonyt kísér.
19. Véres könyv.	54/55. Az élet komédiásai. I/II.	84. A cigánybáró. — Minden poklokra ke- resztül.
20. Délvirágok. — Oceánia.	56. A Damokoszok.	85. Nincsen ördög. — A Magláy-család. — A ki holta után áll bosszú
21. Hangok a vihar után.	57. Szép Mihál.	86. A fekete vér. — Lenczi fráter.
22. Vadon virágai.	58. Targallyak.	87. A két Trenk, Trenk Frigyes.
23. Erdélyi képek.	59. Egész az északi pólu- sig. Ki a szívét a hom- lokán hordja.	88. Sárga rózsá. — A Krao. — A három- királyok csillaga.
24. Új földesur.	60. Bálványos vár.	89. Magneta. — Tégy jót.
25. Milyenek a nők. — Milyenek a férfiak.	61. Megtörtént regék.	90. De kár megvénülni.
26/27. Egy az Isten. I/II.	62/63. A kik kétszer hal- nak meg. I/II.	
28. Mire megvénülünk.	64. Görögütz.	
29/30. A köztív ember fiai I/II.		
31. Az elátkozott család.		
32/33. Névtelen vár. I/II.		
34. Felfordult világ. — Észak honából. —		

A munkát megrendelni kívánó tisztelt olvasóink szíveskedjenek az alábbi rendelé-
 lapot levágni és kitöltve lapunk kiadóhivatalához beküldeni.

Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest előfizetési felhívást bocsát ki a

JÓKAI MÓR ÖSSZES MŰVEI NEMZETI KIADÁSA

czímű műre, mely 100 kötetben, 2000 iven, erős papíron, szép nyomással, nyolczadrét alakban, kötetenként
 átlag 20 ival rendkívül diszes vászonkötésben jelenik meg.

Előfizetési feltételek: Jókai Mór összes műveinek nemzeti kiadásából eddig 90 kötet jelent meg.

— Az egész mű ára diszes vászonkötésben 250 frt. —

2 forintos havi részletfizetés mellett szállítják az első 10 kötet	7 forintos havi részletfizetés mellett szállítják az első 60 kötet
3 : : : : : 20	8 : : : : : 70
4 : : : : : 30	9 : : : : : 80
5 : : : : : 40	10 : : : : : 100

A további kötetek a teljesített részletfizetések arányához képest, illetve 10-10 részlet befizetése után egy
 újabb 10 kötetből álló sorozat.

A részletek a szállítástól kezdődően minden hó 1-én a Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság pénz-
 társaságánál Budapestben átvételre készen állnak, míg a mű teljes vételére megvénülve nincs. A részletek be nem tartása esetén a foly-
 tatásos kötetek a részletek pótlásáig visszatartatnak; a lejárt és be nem fizetett részletek a Társaságnak jogában áll a por-
 költésig hozzátartatása mellett postai megbízással beszerezni. A részletek be nem tartása esetén a részletek befizetési közzé-
 tételük és az egész mű vételére esedékesé válik. A részleteknek a befizetett részletek által még nem fedezett része a részvény-
 társaság tulajdona marad.

A fenti előfizetési feltételeket tudomásul vevő és ezek alapján megrendelem a fentnevezett munkát 250 frt-nyi vételárért, a
 teljes mű átvételének kötelezettségére vállaltam, az első 10 kötetet 100 frt-nyival, a további köteteket a fentebb meghatározott
 a Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaságánál és kérem az első kötet megküldését.

Lakhely és név: _____
 Név és állás: _____

Tessék olvas-
 hatlan aláírni.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Minden szó 2 krajczár.

Vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste-restante kéri, akkor minden közlés után még 80 krajczár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Czészerű az apróhirdetést postautalványon beküldeni, s a szöveget az utalvány szelvényére írni; esetleg közönséges levélben is lehet a szöveget s a levéljegyeket beküldeni. Minden i könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

Kiadóhivatal:

VIII. kerület, József-körut 65. szám.

Előre fizetendők készpénzben, levélbélyegekbenvagy postautalványon.

Apró hirdetések 20 kr.-on alól nem közöltenek.

LEVELEZÉS.

József-köruti bájos hölgy, kie lapot kézben tartotta, felkérte bámulója által, vajjon közelebbi ismeretség lehetséges-e. Levelét „Titkár” jelige alatt kérem. 5292—1

Vác. Levelét csak tegnap kézbesítették, tehát ezért késik válaszem. Levelem a régi címre küldöm. M. 5274—1

Egy szép barna asszony levelezni óhajt, szelemes fiatal emberrel, ismeretség nincs kizárva, válasz kéretik „Niobe” czimen a kiadóhivatalba. 5296—1

Sárka. Holnap is, ma is okvetlen ott leszek és igen kérlek, hogy te is légy ott, mert sürgős és igen fontos beszélni valóm van veled. Aki ma este érkezik és lehet hogy itt marad egy pár napig. Tehát a viszontlátásig csókol Hugó. 5310—1

Déva. Mikor látom? Már igazán nagyon várom, kap-tam lakást jó és olcsó, alig várom a jövő hetet, sok, sok mondanivalóm van. Anyáék elutaznak. Bajunk nincs. csak egy kis pötlék jó volna. Igen. 5294—1

Olga. Az öregem megjött nem mehettem oda, vasárnap okvetlen. Csókolja kezeit Arnold. 5318—1

Édesem. Végtelenül sajnálom, hogy elkéstem, hiába én megmaradok egy szerencsétlen flótásnak. Holnap légy szives felüzenni, hogy mikor várjak. Csókolak ezerszer. 5316—1

Arthur. Mily rég nem láttam önt, pedig mennyire epedtem láthatásáért. Emlékszik a pezsgőre? Emlékszik a fehér parókára? Ugy-e elfelejtett, pedig sokszor nagyon sokszor gondolkodom Önre. C. 5292—1

Piros kendő. A lemondás folytán most már biztosat nem ígérhetek. Ha lehetséges jövőre. Mikor irhatok. 1685—1

HÁZASSÁG.

Nagy jövedelemmel bíró keresztény mérnök vagy orvos hölgygel megismerkedni kíván házasság céljából, főkélek szépség és magas műveltség. Levelek „Örökkétartó boldogság” czimen a kiadóhivatalba kéretnek. 5304—2

Nősülni óhajt, nagyobb vidéki városban lakó állam-hivatalnok 1600 frt évi jövedelemmel, 10—15.000 frt hozomány felett rendelkező nagyon szép és művelt nővel. Levelek „H. József” jelige alatt e laphoz kéretnek. 5278—2

Házassági ajánlat. En egy 40 éves református vallású iparos vagyok, nősülni céljából ismeretséget óhajtok kötni háziassan nevelt 28 év körüli nővel, kinek néhány ezer forint hozomány van, hogy ezzel az önállósításban elősegítsen. Csakis teljes névvel ellátott ajánlatokat veszek figyelembe, melyek „Szabász” czimen a kiadóhivatalba intézendők. 5226—2

ALLÁST KERES.

Házgondnoknak ajánlkozok egy fővárosi előkelő vállalat főhivatalnoká szerény feltételek mellett. Ovadékat készpénzben nyújthat. Czime a kiadóhivatalban. 5186—3

A kereskedelmi szaktanfolyamot sikerrel végzett fiatal leány irodai alkalmazást keres. Czim a kiadóban. 5120—3

Okleveles óvónő ajánlkozok családnhoz gyermekek mellé, hosszú évek gyakorlatával b.r. gyönyörű kézimunkákat végez s varrni is tud; beszél magyarul s keveset németül. Czim a kiadóban. 1575—3

ALLÁST KAPHAT.

Zanulóleányok egy kitünő nőiruha-varrónőnél azonnal felvétetnek. Czim a kiadóban. 5260—4

Zársalgónő kerestetik, csakis perfect francia és olasz nyelvet tudók ajánlata vétetik figyelembe. Ajánlkozhatni levélben „Perfect olasz” czimen mely a kiadóhivatalba küldendő. 5276—4

OKTATÁS.

Német tanárnő, ki a német nyelvet szép nyelvtani és finom kiejtéssel beszéli, kerestetik egy uri nőhöz órák adására. Czim a kiadóhivatalban. 5288—5

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

Egy nyári lakásra alkalmas ház kerestetik megvételre, évenkénti résztörlesztésre a fővároshoz közel. Kivántatik 3 szoba, konyha stb. s lehetőleg szép nagy telek. Czim a kiadóban. 5290—7

Megbízható és jártas egyén venni szándékoziknak ház- és telekeladásokat (Ujpest környékén) jutányosan közvetít. Az érdeklődők forduljanak hozzá egész bizalommal. Czim a kiadóhivatalban. 5268—7

Ujpest legszebb helyén ujonan épült ház, a villamos vasuti állomás mellett, 14.000 forintért eladó. Szükséges tőke 6000 forint, a többi bankteher. Czim a kiadóban. 5020—7

Rákos-Palotán a Széchenyi-telep, illetőleg a körvasut közelében és két villamos-vonal közt, előnyös feltételek mellett eladó. Czim a kiadóhivatalban. 5256—7

Uriház Ujpesten, 300 négyszögöl kifizetett telken modern igényeknek megfelelően építve, 8 1/2 évi adómentességgel, a palota-ujpesti vasut-állomás közelében és két villamos-vonal közt, előnyös feltételek mellett eladó. Czim a kiadóhivatalban. 4958—7

Csömörön egy 1600 négyszögöl és egy 800 négyszögölnyi, nagyságu szőlő, a legjobb minőségű, természetesen együtt, olcsón eladó. Czim a kiadóhivatalban. 5254—7

ELADÁS.

Eladó 3 kemenczés feketepékség, napi 150—170 frt forgalommal. Czim a kiadóhivatalban megtehető. 5074—8

Nagyon olcsón eladó egy diván. Czim a kiadóhivatalban. 5286—8

VÉTEL.

Portál olcsó ár mellett sürgősen megvételre kerestetik. Czim a kiadóhivatalban. 5302—9

Női kerékpár olcsó ár mellett megvételre kerestetik. Levélbeli ajánlatot a kiadóhivatal közvetít „Bicycli 60” jelige alatt. 5284—9

KIADÓ SZOBÁK.

Nagyon szép és tiszta udvari szoba a Csengery-utczában kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 5076—10

Egy zugligeti nyaralóban, mely közvetlen a vil-lanos vonat megállóhelye mellett, egy nagy fenyvesekkel és más nagy árnyas fákkal beültetett telken áll, egy szoba, egy esetleg két magányos ur részére az idény előrehaladottsága miatt, jutányosan azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 5324—10

Szépen butorozott tiszta szoba teljes ellátással azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 5078—10

A lépcsőházból különbejáratu elegáns butorozott udvari szoba a nyugati pályaudvar közelében olcsón kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 5318—10

LAKÁS KERESTETIK.

Lakás kerestetik, mely álljon 2—3 utcai szoba ár felemelésével ellátott ajánlat a kiadóhivatalba czimzendő „Tiszta lakás” czimen. 5244—11

A fővároshoz közel eső nyaralóban keres intelligens keresztény fiatal ember egy szobát és teljes ellátást. Árral ellátott levelek „Nyaraló” jelige alatt e laphoz intézendők. 5306—12

A Lipót-köruton egy különbejáratu utcai szobát keresek intelligens családnál. Ajánlatot a kiadóhivatal továbbít „Kereskedő” jelige alatt. 5308—12

Butorozott szobát keres külön bejárattal, esetleg ellátással, előkelő hivatalnok a Kalvin-ter közelében. Ajánlatok „Kellemes otthon” czimen a kiadóba kéretnek. 6863—12

KIADÓ LAKÁSOK.

Egy szép kétbejáratu kétszobás lakás a lipótvár-rosban augusztus 1-ére kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 5320—13

A Garai-utczában 2 utcai szoba, előszoba, konyha, speiz stb.-ből álló lakás sürgős elutazás miatt rendkívül olcsó áron kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 5236—13

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Egy nagy utcai pince, a lipótvárosi vásárcsarnok közvetlen mellett, műhelynek, vagy nagy raktárnak egyaránt alkalmas azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 5322—17

Jrodának, egyleti helyiségnek, vivóte-remnek, magániskolának vagy nagy lakásnak alkalmas nagy helyiség 1-ső emeleten augusztus 1-ére kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 3662—17

Nagy bolthelyiség a József-körut legnagyobb for-galmu helyén kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 4706—17

KÜLÖNFÉLE.

Elhizottság. Osuz, köszvény, gyomorhaj, ideg, és gyorsan gyógyíthatók villamos fényfürdő, vizkura, napfürdő és svéd gyógygimnasztika segítségével Dr. Palócz Ignác gyógyintézetében (rendelő intézet) IX., Vámbácz-körut 7. Rendelés: d. e. 10—12 és d. u. 3—5 óráig. 6827—18

Köhögésnél, rekedtségnél vegyen 80 krért Réthy-féle Pemetefü-czukorkát. 1537—18

Fedett kuglizót zártkörű társaságok egyes napokra bérbe vehetnek. Czim a kiadóban. 4744—18

Czimbalom-tanárnő mérsékelt áron ad alapos ok-tatást. Czim a kiadóhivatalban. 5180—18

Társas utazás

a csodás szépségű Salzkammergutba a bécsi jubileumi kiállítás megtekintésével.

Gmunden, Traun-tó, Ebensee, Ischl, Salzburg és környéke u. m. Hellbrunn, Gaisberg, Berchtesgaden, Königssee, Grác stb.

Indulás 1898. július 30.

Visszaérkezés 1898. augusztus 9.

Részvételi ár: II. oszt. gyorsvo-tértil jegy, I. oszt. hajójegy, elsőrendű teljes ellátás, bérkocsik stb.

Személyenkint 135 frt.

Bővebb felvilágosítással és prospektussal szolgál a

Gyógyfürdők-, Üdülőhelyek- és Utazási-központi iroda,

V., Dorottya-utca 13.

az Aldunára és Herkules-fürdőbe,

a Vaskapuhoz és Ada-Kaleh-szigetére.

Indulás 1898. július 23.

Visszaérkezés 1898. július 27.

Részvételi ár: II. oszt. gyorsvo-tértil jegy, I. oszt. hajójegy, elsőrendű teljes ellátás, bérkocsik stb.

Személyenkint 36 frt.

MIKSZÁTH KÁLMÁN

Katángy-Naptár-a

1899-re,

melyet az ORSZÁGOS HIRLAP előfizetői ingyen fognak megkapni,

hirdetések közlésére a legalkalmasabb.

Hirdetéseket elfogad:

az ORSZÁGOS HIRLAP kiadóhivatala

VIII. ker., József-körut 65. szám.